RUIMTE VOOR
SPORT & BEWEGEN

Sportaccommodatieplan 2025-2040

gemeente Rheden

Gemeente ROZENDAAL

INLEIDING

In Rheden en Rozendaal bouwen wij samen aan een samenleving waar inwoners elkaar ontmoeten, activiteiten ondernemen, zichzelf ontwikkelen en gezond kunnen leven. Wij zetten ons dagelijks in om deze sociale basis te versterken. Ruimtes om te sporten en te bewegen zijn daarvoor een belangrijke voorwaarde. Deze sport- en beweegplekken zijn plekken waar mensen hun talenten ontdekken, elkaar ontmoeten en werken aan hun gezondheid. En ook plekken van 'samen de schouders eronder' (bij verenigingen), leren omgaan met winst en verlies, leren communiceren en samenwerken. Sport is ook een plek van economische waarde: bijvoorbeeld als werkgever voor sportinstructeurs of via evenementen.

Met dit sportaccommodatieplan dragen wij bij aan een stevige sociale basis in Rheden-Rozendaal. Dit doen wij met een toekomstbestendig netwerk van plekken voor sport en bewegen.

AANLEIDING

Sporten en bewegen zijn in ontwikkeling. Mensen sporten op andere tijden, andere plekken en met andere behoeftes dan vroeger. Dit heeft impact op de ruimtes voor sport: sporthallen, gymzalen, sportvelden, zwembaden etc. Ook de inrichting van onze openbare ruimte is belangrijk. Deze laatste wordt steeds vaker gebruikt om te sporten en bewegen. Denk aan hardlopen, fietsen, skaten en bootcamp.

Ook moeten wij stappen zetten om de accommodaties toekomstbestendig te maken. Meerdere accommodaties zijn verouderd en zijn grootgebruikers van energie. Op sommige locaties is er sprake van te veel capaciteit, op andere plekken komen wij zaal- of veldruimte tekort. Dit constateren wij in een tijd waarin geld schaars is. Zowel op landelijk als gemeentelijk niveau hebben wij financiële uitdagingen en moeten wij op zoek naar andere manieren van financiering.

SPORTAMBITIE

Deze ontwikkelingen vragen om keuzes. In onze sportnota staan wij voor een heldere ambitie:

75% deelname aan sport of bewegen

Wij stelden in de sportnota deze doelen:

1. Stimuleren van sporten en bewegen onder verschillende doelgroepen.
2. Behouden en door-ontwikkelen van sport- en beweegvoorzieningen.
3. Werken aan vitale sportverenigingen-en aanbieders.

Met dit plan werken wij vooral het tweede doel (sportvoorzieningen) verder uit. Wij richten ons op:

- Ruimtes voor verenigingssport, anders-georganiseerde sport en commerciële sport
  Sporthallen, gymzalen, zwembaden, sportvelden, dorpshuizen, sportscholen
- Ruimtes voor bewegingsonderwijs
- De inrichting van de openbare ruimte
  Openbare sportplekken, inrichting van de wijk en openbaar gebied.

PROCES & PARTICIPATIE

Er lag al veel input voor dit plan klaar. Wij hebben continue contact met verenigingen, sportaanbieders en inwoners. Vanwege een verhuurrelatie, sportpark overleggen of bij bijeenkomsten. Ook gaf de gemeenteraad al richting met de initiatiefnota 'De kracht van Sporten in Rheden'. Via bijeenkomsten, individuele gesprekken, het inwonerspanel en interne afstemming hebben wij dit plan verrijkt. Een totaaloverzicht van het participatieproces is te vinden in bijlage 1 in het bijlagenboek.

INHOUD

INLEIDING **3**
INHOUD **5**
1. STARTFOTO **6**
SPORTEN & BEWEGEN IN RHEDEN-ROZENDAAL 7
WETTELIJKE KADERS 9
GEMEENTELIJK BELEID 9
SPORTRUIMTES RHEDEN-ROZENDAAL 11
TRENDS & ONTWIKKELINGEN 18
OPGAVEN VOOR DE TOEKOMST 21
2. SPEERPUNTEN VOOR DE TOEKOMST **22**
1. SPORTACCOMMODATIES 23
2. BEWEGINGSONDERWIJS 30
3. BEWEEGVRIENDELIJKE OPENBARE RUIMTE 32
3. TOEKOMSTBEELD PER DORP **34**
VELP - ROZENDAAL 35
RHEDEN - DE STEEG 37
DIEREN – ELLECOM LAAG-SOEREN – SPANKEREN 38
AANPAK & FASERING 40
4. FINANCIEEL **41**
FINANCIERING 42
ROUTES VOOR FINANCIERING 43

1. STARTFOTO

Waar staan wij als het gaat om ruimtes voor sport en bewegen in Rheden-Rozendaal? Laten wij even stilstaan en een startfoto maken.

Hierop zien wij dat er veel gebeurt in Rheden-Rozendaal. Er is sprake van een goede sport- en beweegdeelname, er ligt een wettelijk en gemeentelijk kader en verschillende trends en ontwikkelingen hebben invloed op wat er nodig is. Wij zien ook dat de bestaande accommodaties uitdagingen kennen, reden tot actie dus. Deze startfoto geeft tot slot inzicht in de 6 belangrijkste opgaven voor de toekomst.

SPORTEN & BEWEGEN IN RHEDEN-ROZENDAAL

SPORTDEELNAME

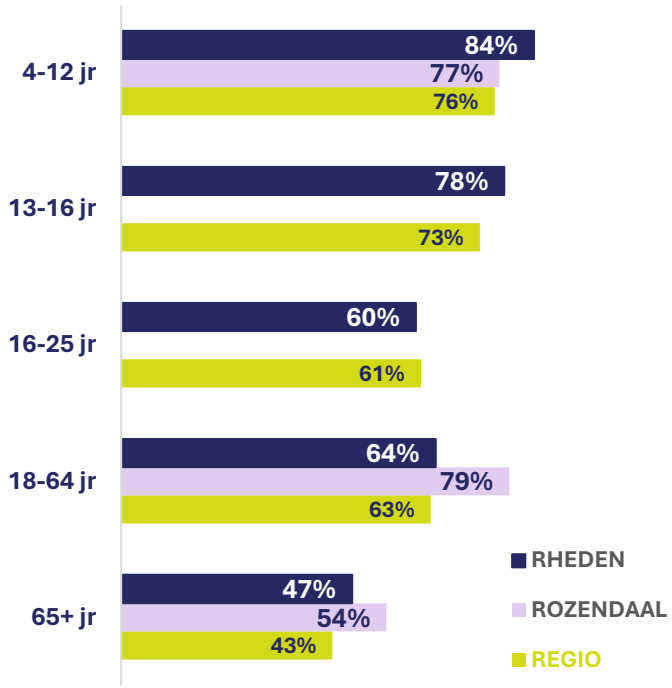
Rheden en Rozendaal zijn sportief! Onder bijna alle leeftijdsgroepen (kinderen, jongeren, volwassenen) ligt de deelname aan sport gelijk aan of hoger dan in de regio Gelderland-Midden. Kenmerkend voor Rheden is het rijke verenigingsleven, met name onder de jeugd. Maar liefst 84% van de kinderen is lid van een vereniging (t.o.v. 76% in de regio).

SPORT ALS DOEL EN MIDDEL

Voor de één is sport doelen stellen. Jezelf steeds verder ontwikkelen, keuzes maken en hard trainen. Soms met als einddoel topsport. Voor de ander is sport een middel om gezond en energiek te blijven en elkaar wekelijks te ontmoeten. Wij willen beide groepen en alles wat hier tussenin zit stimuleren en faciliteren.

SPORTDEELNAME RHEDEN-ROZENDAAL

Wekelijkse sporter, of lid van een club

SPORTAANBIEDERS

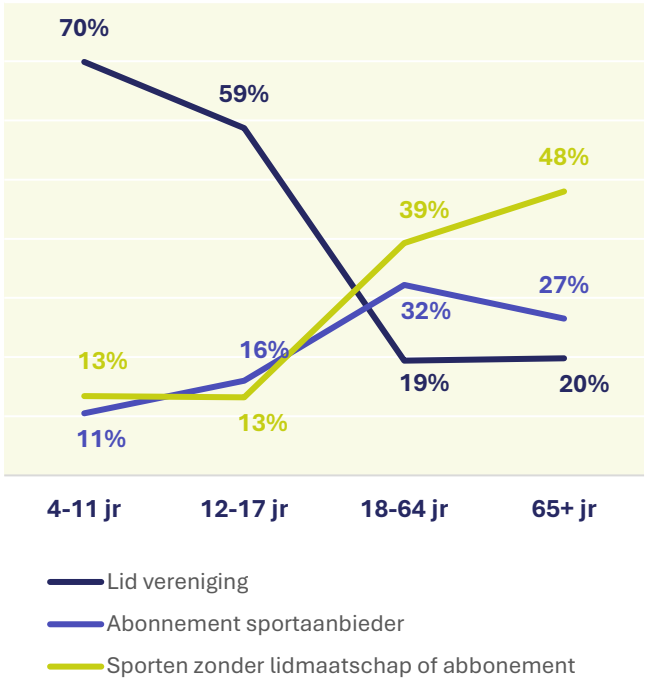
Sportaanbieders spelen een belangrijke rol om mensen in beweging te brengen. Er zijn verschillende soorten aanbieders en organisaties waar mensen sporten en bewegen. We onderscheiden drie soorten:

1. **Verenigingen**
2. **Anders-georganiseerde sporten**
   Zoals wandelclubjes, urban sports, wielrengroep, individueel sporten
3. **Commerciële sportaanbieders**
   Zoals sportschool

Voor de jeugd is de vereniging de belangrijkste sportaanbieder. Naarmate inwoners ouder worden verschuift dat: volwassenen sporten meer zelfstandig of bij een commerciële aanbieder.

SPORTVERBAND

Nederland (2023)

BEWEEGDEELNAME

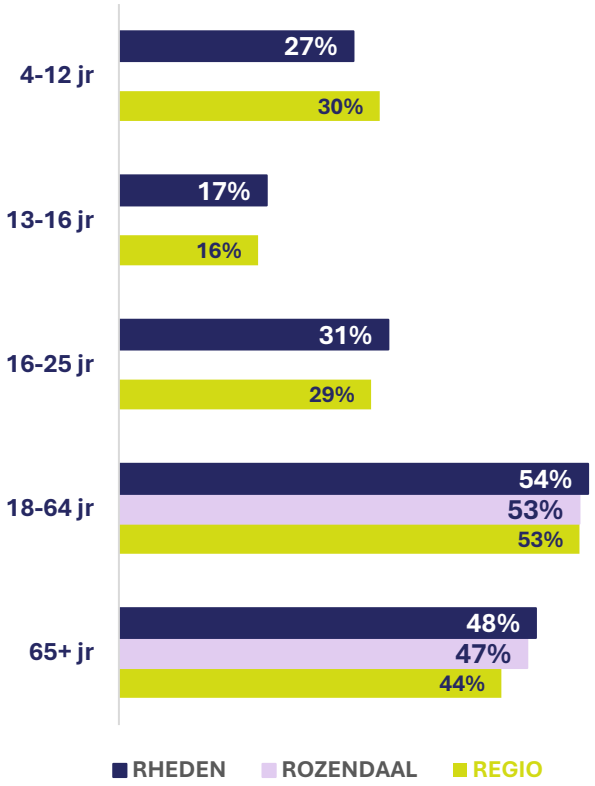
Ook de beweegdeelname verschilt per leeftijd. Volwassenen (18-64) en ouderen (65+) zijn na de coronadip weer meer gaan bewegen. Bij volwassenen steeg het percentage dat voldoet aan de beweegnorm van 46% naar 53-54%. Bij ouderen van 41% naar 47-48%. Bij ouderen ligt het percentage ook hoger dan in de regio (44%). Jongeren (13-16) halen volgens de GGD cijfers het minst vaak de norm voor voldoende bewegen: 16% (gelijk aan de regio). Voor hen is de beweegnorm ook strenger. Bij volwassenen haalt de groep 75+ de beweegrichtlijn beduidend minder vaak dan in de leeftijden 18-75 jaar (35% t.o.v. 50-60%).

NEDERLAND EUROPEES KAMPIOEN ZITTEN

Hoewel we qua sport- en beweegdeelname in Rheden-Rozendaal goed scoren, is voldoende bewegen voor heel Nederland een grote uitdaging. Nederland is al jaren Europees Kampioen zitten. Een enkel sportmoment in de week compenseert dat niet. Voldoende beweegmomenten gedurende de dag, in combinatie met intensievere sportmomenten en krachtopbouw is essentieel. En voor een gezonde samenleving de grootste uitdaging.

BEWEEGDEELNAME RHEDEN-ROZENDAAL

4-16 jaar: Minstens 1u p/dag bewegen
16-25 jaar: Minstens 0,5u p/dag bewegen
18+ jaar: Haalt de beweegrichtlijn

BEWEEGRICHTLIJN

Jeugd 4-19

- Dagelijks minimaal 1 uur matig intensief bewegen
- 3x per week: spier- en botversterkende activiteiten

Volwassenen 19+

- 2,5 uur per week matig intensief bewegen
- 2x per week spier en botversterkende activiteiten

Bronnen

CBS, 2025 www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2025/34/werknemers-zitten-gemiddeld-bijna-9-uur-per-werkdag
GGD Gelderland-Midden https://ggdgm.nl/gezond-leven/gezondheid-in-cijfers
NOC*NSF, 2024, Ledenaantallen sportclubs gemeente Rheden

WETTELIJKE KADERS

BEWEGINGSONDERWIJS
Wij zijn als gemeenten verantwoordelijk voor de planning en financiering van voldoende geschikte ruimte voor bewegingsonderwijs en de eerste inrichting. Dit geldt voor zowel het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs (als de VO school niet over eigen of voldoende eigen accommodatie beschikt).

VERENIGINGSSPORT & MAATSCHAPPELIJKE DOELEN
Voor verenigingssport en anders georganiseerde sport heeft de gemeente geen directe verplichting om accommodaties te faciliteren. Toch zijn geschikte ruimtes voor sport en bewegen een belangrijk middel om verschillende maatschappelijke doelen te bereiken en wettelijke taken te vervullen, zoals:

- Het bevorderen van gezondheid (*Wet Publieke Gezondheid)*
- Ondersteunen van mensen die minder zelfredzaam zijn, onder andere met algemene en vrij toegankelijke voorzieningen *(Wet Maatschappelijk Ondersteuning)*

MARKT & OVERHEID
Veel sportaccommodaties zijn voor de markt niet interessant om te exploiteren en voor verenigingen een grote verantwoordelijkheid. Daarom pakken veel gemeenten een actieve rol om deze accommodaties te faciliteren. Dit doen wij in Rheden-Rozendaal ook.

KUNSTGRASVELDEN
Op Europees niveau is besloten dat vanaf 2031 geen polymere infill meer gekocht en verkocht mag worden. Hier vallen ook de rubber korrels onder. Het gebruik van de velden is nog wel toegestaan (als overgangsperiode). Maar de bedoeling van het besluit is helder: naar groenere alternatieven.

GEMEENTELIJK BELEID

Sport en bewegen staat niet op zichzelf, maar is onderdeel van de brede sociale basis in Rheden-Rozendaal. Daarom sluiten wij met dit plan ook aan op bestaand beleid. Hieronder sommen wij de belangrijkste thema's en doelstellingen kort op.

DUURZAAMHEID *(Rheden)*
Een CO_2-neutrale gemeente in 2040.
Aan de slag met de Lokale Klimaatadaptatie-strategie (na vaststelling eind 2025/begin 2026).
Rhedens Vastgoedkader 2019
Beleidskader Klimaataanpak 2019-2022
Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie

BEREIKBAARHEID
Voorzieningen moeten toegankelijk, veilig, betaalbaar en schoon zijn.
Nota Sport & Bewegen 2019-2026

MULTI-FUNCTIONALITEIT
Stimulering van flexibel gebruik en samenwerking tussen sportaanbieders.
Nota Sport & Bewegen 2019-2026

SOCIALE BASIS
Een sterke sociale basis, extra inzet in kwetsbare wijken en aandacht voor beweegvriendelijke openbare ruimte.
Koersdocument Sociaal Domein 2024

ONDERWIJSHUISVESTING
In huisvestingsplannen voor onderwijs nemen wij het bewegingsonderwijs mee, als dit de opgave voor onderwijshuisvesting raakt. Dit geldt bij:

- Gymzaal of sporthal ligt op of naast de kavel voor onderwijs
- Gymzaal of sporthal wordt verplaatst naar een schoollocatie

Stimuleren van beweging en natuur zijn onderdeel van de inrichting van het schoolplein en de buitenruimte.
Integraal Huisvestingsplan Uitvoeringsprogramma –Primair onderwijs 2023-2038

LEEFOMGEVING

Sport en bewegen nemen wij mee in gebiedsontwikkelingen. Met aandacht voor vergroening en ontmoeting.

Nota Sport & Bewegen 2019-2026

In wijken met een lagere sociaal-economische positie maakt de leefomgeving gezonde keuzes makkelijker. Focus op lage SEP wijken en (her)in te richten gebieden (een nieuwe start).

Koersdocument Sociaal Domein

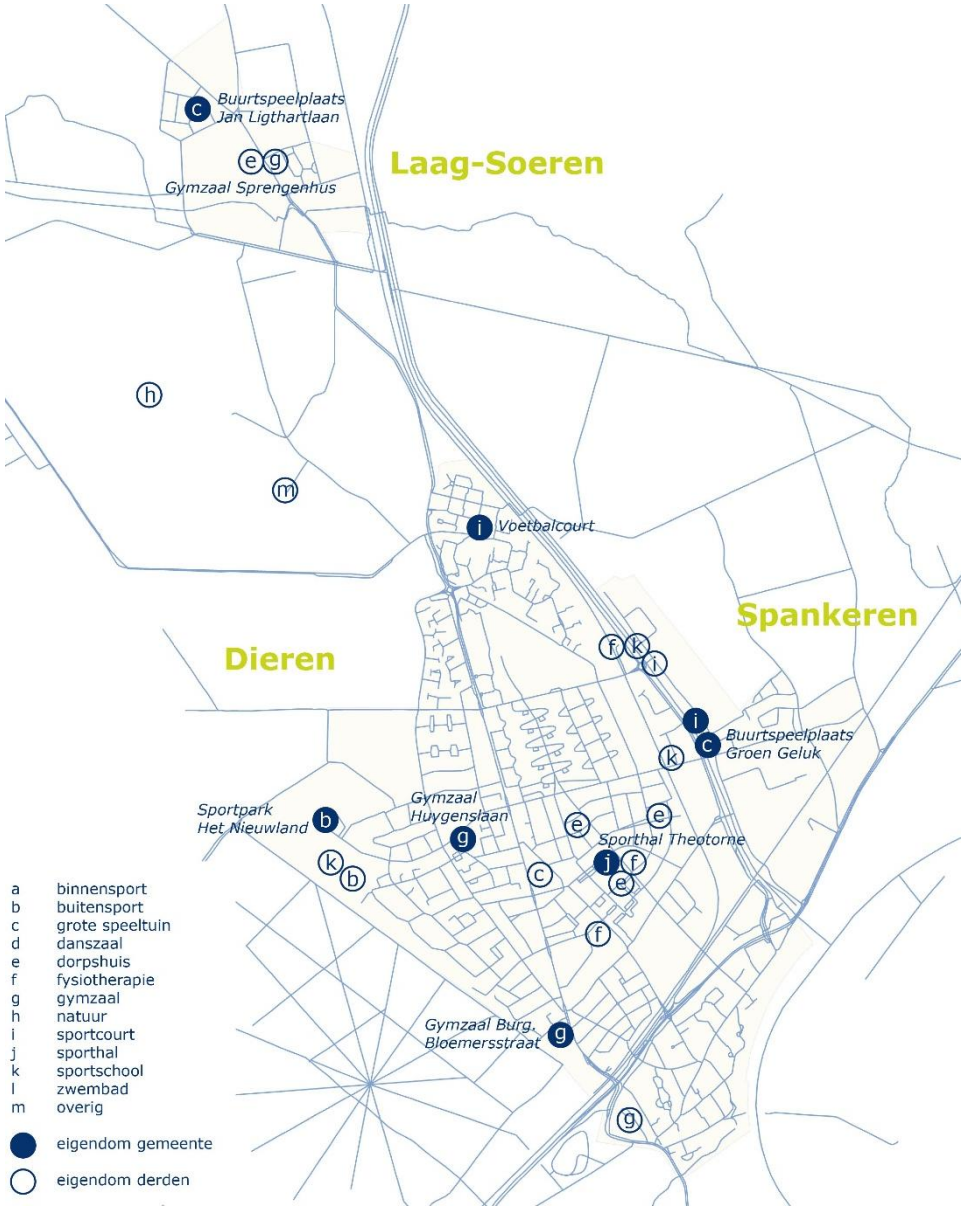

SPORTRUIMTES RHEDEN-ROZENDAAL

Er is in Rheden-Rozendaal divers aanbod om te sporten en bewegen: sportparken, sporthallen, gymzalen, zwembaden, sportscholen, dorpshuizen en meer. Ons grootste aanbod ligt misschien wel in de achtertuin: 50 km2 Veluwezoom. Hieronder een overzicht per kern.

Ellecom
Zwembad Hotel Avegoor
Sportpark Ellecom
De Steeg
Buurtspeelplaats Van Aldenburglaan
Rheden
Buurtspeelplaats Koningsland
Zwemjuf Mirjam
Sport- en healthclub De Cirkel
Pumptrack
De Hangmat
Sportpark Zuidflank Rheden
Openluchtbad Rheden
a binnensport
b buitensport
c grote speeltuin
d danszaal
e dorpshuis
f fysiotherapie
g gymzaal
h natuur
i sportcourt
j sporthal
k sportschool
l zwembad
m overig
eigendom gemeente
eigendom derden

Buurtspeelplaats Jan Ligthartlaan
Laag-Soeren
Gymzaal Sprengenhus
Voetbalcourt
Spankeren
Dieren
Buurtspeelplaats Groen Geluk
Sportpark Het Nieuwland
Gymzaal Huygenslaan
Sporthal Theotorne
Gymzaal Burg. Bloemersstraat
a binnensport
b buitensport
c grote speeltuin
d danszaal
e dorpshuis
f fysiotherapie
g gymzaal
h natuur
i sportcourt
j sporthal
k sportschool
l zwembad
m overig
eigendom gemeente
eigendom derden

EIGENDOM & BEHEER

Het eigendom en beheer verschilt per accommodatie. Er zijn sportruimtes in eigendom van de gemeente en gebouwen of velden in eigendom en/of beheer bij verenigingen, commerciële sportaanbieders of organisaties. Hieronder een overzicht op hoofdlijnen. In bijlage 4 een uitgebreider overzicht. Team 'Sport in Rheden' voert het beheer en de verhuur van de gemeentelijke accommodaties uit.

De afspraken over eigendom en beheer leggen we vast in een regeling of overeenkomst:

- **Buitensport**: verdeling van eigendommen en beheer is vastgelegd in het Sportparkreglement, en onderdeel van de huurovereenkomst.
  € *Sport in Rheden brengt huur in rekening bij gebruiker: per veld voor een heel seizoen. Het college stelt de tarieven jaarlijks vast.*
- **Binnensport**: verdeling vastgelegd in de Regeling ingebruikgeving (sport)accommodaties Gemeente Rheden'.
  € *Sport in Rheden brengt huur in rekening bij gebruiker: per gehuurd uur en zaaldeel of bad. Bij zwembaden ook losse kaartverkopen en abonnementen. Het college stelt de tarieven jaarlijks vast.*
- **Clubgebouw**: het gebruik van gemeentegrond om daarop een clubgebouw te houden, is geregeld in een opstalcontract**.** De vereniging betaalt jaarlijks een vergoeding voor gebruik van de grond (retributie).
  € *Gemeente (team Vastgoed) brengt eens per jaar de retributie in rekening bij vereniging.*

Object	Grond	Eigendom object	Beheer
Sporthallen	Gemeente	Gemeente	Gemeente
Gymzalen*	Gemeente	Gemeente	Gemeente
Zwembaden*	Gemeente	Gemeente	Gemeente & vrijwilligers (openluchtbad)
Sportvelden *Voetbal, korfbal, atletiek*	Gemeente	Gemeente	Gemeente
Sportvelden *Tennis, hockey*	Gemeente	Vereniging	Vereniging
Veldinventaris *Doelen, ballenvangers, verlichting, tribune etc.*	Gemeente	Gemeente & Vereniging	Gemeente & Vereniging
Clubgebouwen	Gemeente	Vereniging	Vereniging
Urban sportplekken en sportcourts	Gemeente	Gemeente	Gemeente
Sportscholen	Variabel	Commerciële aanbieder	Commerciële aanbieder

*Er zijn ook gymzalen en zwembaden in de gemeente in eigendom van commerciële sportaanbieders of dorpshuizen/stichtingen

STAAT VAN GEMEENTELIJKE ACCOMMODATIES

Hieronder een overzicht van de accommodaties die eigendom zijn van de gemeente. Met een aantal kengetallen geven de we de staat weer per accommodatie.

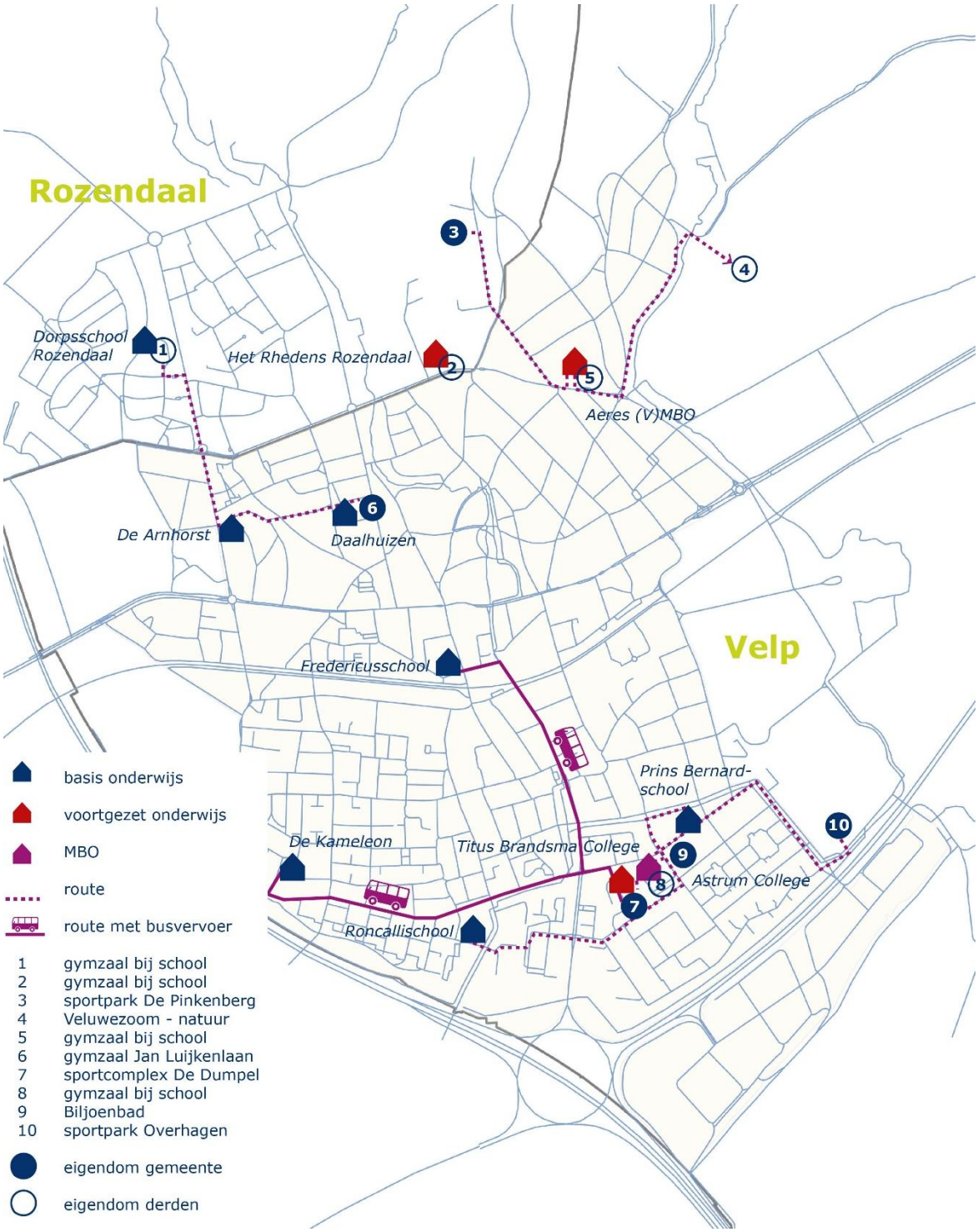
Uit de cijfers, eigen analyses en gesprekken met gebruikers en vereniging liggen er verschillende kansen en uitdagingen per locatie. De belangrijkste lichten we verderop toe.

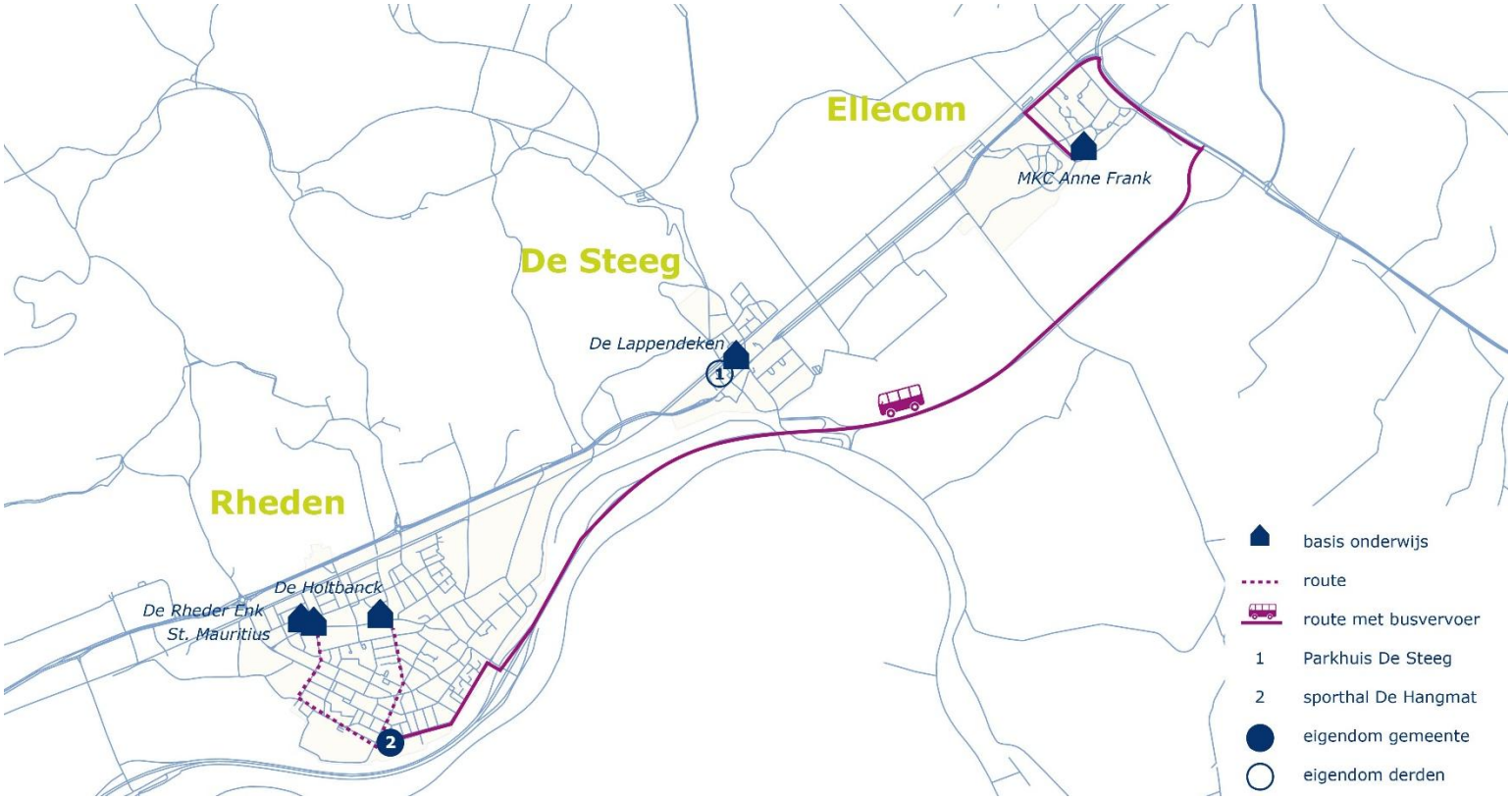
	Accommodatie	Voorzieningen	Bouwjaar	Energielabel	Bezetting*
Velp & Rozendaal	**Sportcomplex De Dumpel**	Sporthal Danszalen Kantoorruimte Voormalig zwembad	1970	G	Dag: 100% Avond: 93%
	Gymzaal De Dumpel		2003	G	Dag: 87% Avond: 68%
	Gymzaal Jan Luijkenlaan		1954	G	Dag: 73% Avond: 30%
	Biljoenbad	Wedstrijdbad Doelgroepenbad Peuter- en Kleuterbad	2020	A++	2022: 62.400 bez. 2023: 83.400 bez. 2024: 109.000 bez.
	Sportpark Overhagen	Natuurgras (1) Hondenrenbaan			
	Sportpark Pinkenberg	Natuurgras (2) Kunstgras (4)	2012 & 2015		Training: voldoende Za: -1 tot -1,5 veld Zo: +4,5 veld
	Gymzaal Dorpsschool Rozendaal		2018	A++++	Dag: 100% Avond: 0%
Rheden	**Sporthal De Hangmat**	Sporthal	1993	A+	Dag: 51% Avond: 75%
	Openluchtbad Rheden	Wedstrijdbad Peuterbad Familiebad	1963		Bezoekers: 2023: 34.240 2024: 33.755 2025: 35.000
	Sportpark Zuidflank	Natuurgras voetbal (3) Kunstgras voetbal (1) Kunstgras korfbal (2)	 2013 2012		Training: voldoende Za: +2 veld Zo: +3,6 veld
Dieren	**Sportcomplex Theothorne**	Sporthal Budoruimte Danszaal	1979 *2024 verduurzaamd*	A+++	Dag: 44% Avond: 53%
	Gymzaal Huygenslaan		1973	G	Dag: 81% Avond: 46%
	Gymzaal Burg. Bloemerstraat		2011	A	Avond: 82%
	Sportpark Het Nieuwland	Natuurgras voetbal (3) Kunstgras voetbal (3) Honkbal Atletiekbaan Beachvolley	 2012, 2013 & 2015		Training: voldoende Za: +2,5 veld Zo: +4,5 veld
Ellec	**Sportpark Ellecom**	Kunstgras voetbal (1)	2015		Training: voldoende Za: +0,3 veld Zo: +0,4 veld

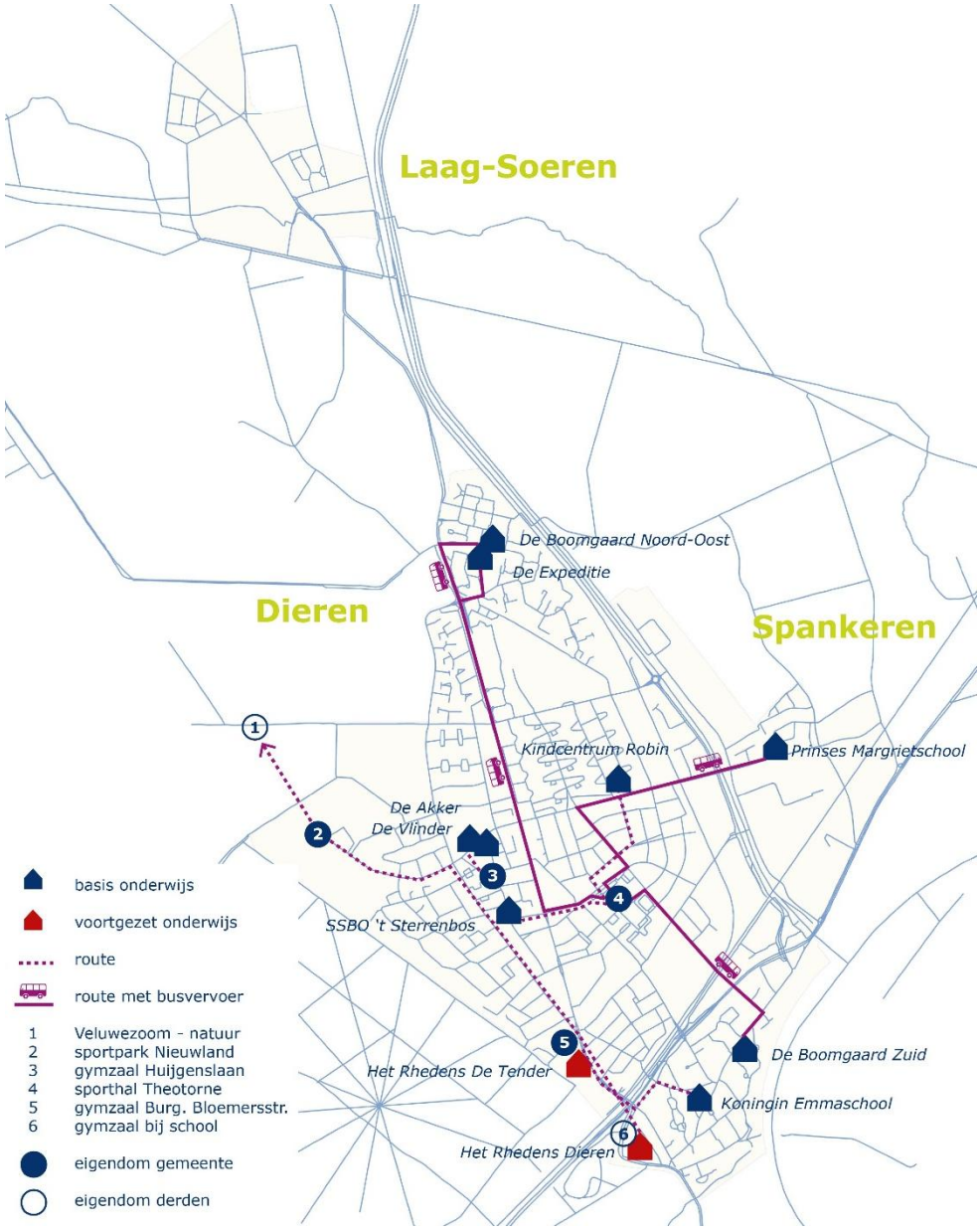
**Bezetting - Uitgegaan van de doordeweekse dagen (weekend is variabel afhankelijk van wedstrijden en evenementen). Het percentage is de bezetting in de meest bezette periodes.*

BEWEGINGSONDERWIJS

Scholen maken voor het bewegingsonderwijs gebruik van verschillende locaties. Het basisonderwijs gymt vooral in gymzalen en sporthallen. Voor basisscholen waar de gymlocatie te ver van de school ligt (>1km) financieren wij gymvervoer. Het voorgezet onderwijs gymt in de lente/zomer buiten en in de herfst/winter binnen. Hieronder een overzicht van de schoollocaties en de sportlocaties die zij gebruiken. Voortgezet Onderwijs scholen Het Rhedens Dieren, Aeres Velp en Het Rhedens Rozendaal hebben eigen gymzalen in hun schoolgebouw. Via financiering van onderwijshuisvesting van de gemeenten aan de scholen (of rechtstreeks vanuit het Rijk aan de scholen) dragen wij bij aan deze faciliteiten. Wanneer er geen gymzaal in school is, maken scholen gebruik van gemeentelijke zalen.

Ellecom
MKC Anne Frank
De Steeg
De Lappendeken
1
Rheden
De Holtbanck
De Rheder Enk
St. Mauritius
2
basis onderwijs
route
route met busvervoer
1 Parkhuis De Steeg
2 sporthal De Hangmat
eigendom gemeente
eigendom derden

Laag-Soeren
De Boomgaard Noord-Oost
De Expeditie
Dieren
Spankeren
1
Kindcentrum Robin
Prinses Margrietschool
De Akker
De Vlinder
2
3
4
SSBO 't Sterrenbos
5
De Boomgaard Zuid
Het Rhedens De Tender
Koningin Emmaschool
6
Het Rhedens Dieren
basis onderwijs
voortgezet onderwijs
route
route met busvervoer
1 Veluwezoom - natuur
2 sportpark Nieuwland
3 gymzaal Huijgenslaan
4 sporthal Theotorne
5 gymzaal Burg. Bloemersstr.
6 gymzaal bij school
eigendom gemeente
eigendom derden

KANSEN & UITDAGINGEN

Leeftijd & Functie

- De sporthallen en gymzalen zijn **qua inrichting en materiaal vrij traditioneel** en weinig verandert ten opzichte van hun oorsprong in de jaren 50-70. Vakleerkrachten geven aan dat dit steeds minder aansluit bij de leefwereld van jeugd. Met name voor de oudere jeugd is meer variatie en nieuwe sport/beweegvormen nodig om bewegen te stimuleren.
- Veel clubgebouwen van buitensportverenigingen zijn **45+ jaar**. Ze zijn ingericht op een situatie in het verleden: sport specifieke inrichting, voor iedere sport een eigen gebouw, in een tijd met hogere ledenaantallen en waarin de sportvereniging de belangrijkste plek was om te sporten. Een groot deel van de gebouwen wordt nu alleen in de avonden (enkele uren) en in het weekend gebruikt.
- Een aantal verenigingen stelt het clubgebouw steeds meer **open voor andere gebruikers**. Dit zorgt voor nieuwe gebruikers, nieuwe inkomstenbronnen en een open uitstraling van de club. Voorbeelden zijn SC EDS, MHC Hockey Dieren en SC Rheden. Deze stappen richting open sportpark geeft uitdagingen ten aanzien van (sociale) veiligheid op de accommodaties. Zo er is soms sprake van vandalisme en overlast.
- Gymdocenten geven aan dat zij in bepaalde accommodaties **gezondheidsklachten** ervaren door luide akoestiek en minder goede klimaatbeheersing. Denk aan gehoorschade, hoofdpijn, vermoeidheid en luid stemgebruik.

Capaciteit & Bezetting

- In **Velp** is **een tekort aan zaalruimte voor bewegingsonderwijs** en voor verdere groei van verenigingen. In de overige dorpen is er voldoende zaalcapaciteit voor het bewegingsonderwijs.
- De **veldcapaciteit op Sportpark De Pinkenberg is nu en voor de toekomst krap,** met name voor competitiewedstrijden op zaterdag (-1 tot –1,5 veld). Op dit sportpark sporten ook veel inwoners uit Arnhem. In de overige dorpen is er (ruim) **voldoende veldcapaciteit**. Op basis van onze prognoses en geplande woningbouw wordt hier voor de periode t/m 2040 geen probleem verwacht.
- Zeven basisscholen hebben **busvervoer** nodig om leerlingen van school naar een gymzaal of sporthal te brengen, omdat deze meer dan een kilometer van de school afligt. Dit wordt het hele jaar ingezet. De kosten voor busvervoer overschrijden het beschikbare budget (€130.000 vs. €80.000).

Energieverbruik

- De oudere gemeentelijke binnensportlocaties zijn **grote energieverbruikers**. Sportcomplex De Dumpel en de gymzalen Jan Luijkenlaan (Velp) en Huygenslaan (Dieren) hebben energielabel G. Er zijn de komende jaren maatregelen nodig om onze doelstellingen op duurzaamheid te halen.
- Verschillende verenigingen willen wel investeren in verduurzaming, maar **financiering** hiervoor rond krijgen is een uitdaging.

Geplande investeringen

- Veel clubgebouwen van sportverenigingen zijn 45+ jaar oud, aan **onderhoud en/of verduurzaming toe**. Verenigingen hebben uitdagingen om dit te blijven financieren.

Ontwikkelingen

- Verenigingen staan open voor **gezamenlijke toekomstplannen** voor hun accommodaties.
- Op de Pinkenberg, Zuidflank Rheden en het gebied rond De Dumpel - Sportpark Overhagen liggen kansen om **accommodatieplannen van verenigingen aan elkaar te koppelen** en te verbinden aan andere (gebieds)ontwikkelingen. Denk aan onderwijshuisvesting, verduurzaming en herbestemming.
- Vanuit de **Lokale Klimaatadaptatiestrategie** wordt ingezet op **klimaatadaptief** en **natuurinclusief** bouwen.

TRENDS & ONTWIKKELINGEN

De samenleving en de gemeente staan niet stil. Wij willen aansluiten en voorbereid zijn op ontwikkelingen die invloed hebben op onze sport- en beweegruimte.

ONTWIKKELINGEN SPORTDEELNAME

Tot de jaren ’90 kende Nederland een sterk en betrokken verenigingsleven. Vaak met vaste tijden en in competitieverband. Tegenwoordig sporten mensen op allerlei plekken en manieren: in de sportschool, in het park of via een appgroep. Vooral volwassenen kiezen voor flexibiliteit. Tegelijk blijft de behoefte aan samen sporten bestaan. Verenigingen moeten zich aanpassen aan deze nieuwe vormen, zonder hun kracht – het gemeenschapsgevoel – te verliezen. Dat blijft een waardevolle plek voor vriendschap, steun en samenwerking.

BLIK OP SPORT & BEWEGEN VERANDERT

Met de veranderingen in sportdeelname, is de blik op sport en bewegen ook in beweging. De focus ligt nu, naast sport als doel, ook op gezondheid, plezier, ontmoeten en vitaal blijven. Sport is een middel om je goed te voelen – mentaal én fysiek. In deze brede kijk ontstaan ook nieuwe verbindingen, zoals met cultuur (Urban Sports) of welzijn. Samen sporten staat centraal, in welke vorm dan ook.

ONTWIKKELINGEN IN DE SAMENLEVING

Met het Koersdocument Sociaal Domein (2024) richten we ons extra op wijken met een lagere sociaaleconomische positie (Velp-Zuid, Dieren-Stenfert en Rheden-West). Daar wordt minder gesport door o.a. geldgebrek, onregelmatige werktijden en gezondheidsproblemen.

We willen bewoners dichtbij en laagdrempelig ondersteunen. Onderzoek laat zien dat groepsactiviteiten (sport, cultuur, kerk) ook plekken zijn waar inwoners hulp vragen, bijvoorbeeld bij opvoeding of vervoer. Sport kan zo een startpunt zijn voor omzien naar elkaar.

Bronnen

Mulier Insituut, 2024, Benodigde ruimte voor sport in 2040
ABF, 2025, Bevolkingsprognose gemeente Rheden

Rheden-Rozendaal vergrijst en ontgroent: vooral het aantal 80-plussers groeit sterk. Door woningbouw neemt het inwonertal tot 2050 toe met ca. 2.300 (5%). Ook omliggende gemeenten groeien, wat de vraag naar sport- en beweegruimte vergroot. Het Mulier Instituut verwacht tot 2040 een gemiddelde stijging van 3% in druk op accommodaties; dit kan oplopen tot 17% bij hogere sportdeelname. In steden ligt de uitdaging in efficiënt ruimtegebruik, in dorpen in bereikbaarheid, gemeenschapszin en behoud van voorzieningen.

GROEIENDE AANDACHT VOOR GEZONDHEID

De zorg staat onder druk. Het aantal inwoners met chronische aandoeningen stijgt, vergrijzing neemt toe, de gezondheidsverschillen tussen arm en rijk groeien en de mentale gezondheid van jongeren verdient speciale aandacht. Ondertussen neemt de beschikbaarheid van zorgpersoneel af. Gezond en actief leven, bewegen en preventie krijgen daarom steeds meer aandacht. Sport en bewegen…

- …om te werken aan spierkracht, zelfredzaam te blijven en vallen te voorkomen bij ouderen.
- ….als plek om te blijven ontmoeten en een netwerk voor hulp om je heen te hebben.
- …als oefenvorm voor groepsdynamiek, sociale ontwikkeling en mentale weerbaarheid.

Inspiratie
BLUE ZONE - NIJMEGEN

Hockeyclub NMHC uit Nijmegen startte samen met partners een 'blue zone' in Nijmegen. In Blue Zones leven mensen opvallend lang, gezond en gelukkig door veel beweging, gezond eten, voldoende slaap en sterke sociale banden. NMHC is binnen dit gedachtegoed drie projecten gestart:

1. Steun voor kinderen en ouders. Ze biedt gratis sport aan voor kinderen met ouders met betalingsproblemen. Hierdoor kunnen kinderen gezond opgroeien en ervaren ouders minder financiële stress.

2. Verbinding voor ouderen. Ouderen worden uitgenodigd en begeleid naar sportieve evenementen. Hierdoor ervaren ze minder eenzaamheid en wordt de sociale interactie versterkt.

3. Training health en performance. Ze bieden gratis trainingen aan voor selectieteams en leden krijgen korting. Zo verbeteren de sportprestaties en krijgt de start-up die die aanbiedt meer bekendheid.

www.bluezone-dalmarasweg.nl

ONTWIKKELING (SPORT)ACCOMMODATIES

Binnen sportaccommodaties is een duidelijke trend richting duurzaamheid, met o.a. zonnepanelen, gifvrij onderhoud en waterberging te zien. Tegelijk zijn veel accommodaties verouderd, wat verduurzaming uitdagend en kostbaar maakt.

Accommodaties worden multifunctioneel gebruikt door bijvoorbeeld scholen, zorginstellingen en sportverenigingen. Toegankelijkheid en veiligheid, zowel fysiek als sociaal, steeds meer divers en flexibel sportaanbod krijgen meer aandacht.

Digitalisering maakt beheer efficiënter en accommodaties aantrekkelijker. Daarnaast groeit de koppeling met welzijn, zoals beweegaanbod voor ouderen en integratie met zorgfuncties.

BEWEGINGSONDERWIJS

Gymlocaties vernieuwen met o.a. LED-vloeren, smartwalls en skillsboxen, die lessen veelzijdiger maken. Ook buitengymzalen nemen toe, passend bij een dynamische schooldag en na schooltijd inzetbaar voor wijkinitiatieven en sport in buurten met lage sportdeelname.

<u>Leerling prognoses</u>

Het aantal basisschoolleerlingen neemt de komende 10 jaren toe: van 3.267 in 2025 naar 3.644 in 2040. De sterkste groei wordt verwacht in Velp (vanwege woningbouw in Velp-Zuid). De groei in Dieren (10%) en Rheden (5%) is kleiner. In het voortgezet onderwijs daalt het leerlingaantal: van 2.285 in 2024 naar 2.059 in 2040 (-10%). Het verschil tussen de stijging in het PO en daling in het VO komt vermoedelijk doordat niet alle leerlingen uit Rheden/Rozendaal op een school in deze gemeenten zitten. In bijlage 2 staat een doorrekening van de prognoses voor de ruimtebehoefte voor bewegingsonderwijs.

Bronnen

DUO, 2025, Leerling prognoses Voortgezet Onderwijs (leerlingaantallen per VO school)
MOOZ, 2025, Leerling prognoses Primair Onderwijs Rheden-Rozendaal (inwoneraantallen)

SPORTEN & BEWEGEN IN DE OPENBARE RUIMTE

Mensen sporten steeds vaker zelfstandig in de buitenruimte: wandelen, hardlopen, bootcamp. Dat verandert de functie van de buitenruimte: van alleen vervoer naar een plek voor beweging en ontmoeting. Een beweegvriendelijke omgeving helpt bij gezondheid en verbondenheid. Belangrijke elementen zijn veilige routes, sporttoestellen en aantrekkelijke speelplekken. Ook kinderen profiteren van creatief ingerichte speelruimtes. Het Kenniscentrum Sport en Bewegen noemt zes uitgangspunten voor een beweegvriendelijke omgeving, waaronder: uitnodigende en toegankelijke plekken, een goed afgestemd activiteitenaanbod, veiligheid en samenwerking tussen partijen. In bijlage 6 staat een uitgebreide toelichting.

DE MENING VAN INWONERS

In 2025 vroegen wij via Rheden Spreekt (inwonerspanel) hoe inwoners aankijken tegen sporten, bewegen en de ruimtes daarvoor. Hieruit blijkt inwoners dat behoorlijk sportief zijn.

- De helft van de respondenten sport 2 of 3 dagen per week of vaker.
- Bijna de helft beweegt elke dag of meerdere keren op een dag 30 minuten achter elkaar of langer. Voor de groep 65-74 jaar geldt dit voor de helft van de respondenten.
- Ruim één op de drie wandelt als sport, ruim een kwart doet aan fitness/cardio/kracht en ruim één op de vijf fietst. Wandelen wordt door alle leeftijdsgroepen veel gedaan.
- Ruim de helft van de respondenten die sport doet dit individueel, ruim vier op de tien als abonnee of klant van een sportaanbieder.

Inwoners sporten vooral op wandelpaden, (bos)paden, fietspaden en de sportschool. De meerderheid vindt dat er (ruim) voldoende fietspaden, wandelpaden en/of (bos)paden zijn om te sporten en bewegen. Deze worden ook goed beoordeeld (rond de 8).

Een kleine helft die sport in een sporthal geeft aan dat er onvoldoende sporthallen in Rheden zijn.De sporthallen worden beoordeeld met een 6,6.
Eén op de drie inwoners zouden zich meer gemotiveerd voelen om te sporten als er plekken zijn waar ze verschillende sporten kunnen beoefenen. Vooral inwoners jonger dan 45 jaar hebben behoefte aan een flexibel lidmaatschap waarmee ze verschillende sporten kunnen beoefenen.

Zeven op de tien inwoners vindt dat er voldoende mogelijkheden zijn om in hun buurt te sporten. Van de inwoners die het hier niet mee eens zijn, mist de helft een voorziening in de buurt.

Acht op de tien inwoners vindt dat de inrichting van hun buurt voldoende is om te kunnen bewegen. In verhouding zeggen jongere inwoner minder vaak dat er genoeg mogelijkheden zijn om te bewegen in hun buurt.

RHEDEN: ONDERDEEL VAN EEN SPORTREGIO

Sport stopt niet bij de gemeentegrens: inwoners uit omliggende gemeenten sporten in Rheden en andersom. Voor nieuwe sporten (zoals padel en boulderen) reizen sporters verder en wisselen zij tussen locaties.

Aangepast sporten is regionaal georganiseerd; de doelgroep is kleiner en reist vaak verder of maakt gebruik van aangepast vervoer. Per accommodatie is daarom maatwerk en afstemming in de regio nodig.

FINANCIËLE UITDAGINGEN

Wij staan als gemeente voor financiële uitdagingen. Met minder budget moeten wij ook creatiever omgaan met sportvoorzieningen. Dat vraagt om samenwerking: hoe kunnen sportverenigingen, cultuurclubs, scholen en dorpshuizen samen ruimten gebruiken? Door slim te combineren, houden wij voorzieningen betaalbaar en toegankelijk – én versterken wij de sociale basis in wijken en dorpen.

OPGAVEN VOOR DE TOEKOMST

Uit bovenstaande inzichten halen wij 6 opgaven voor de toekomst. Zie hieronder. In het vervolg van dit plan geven wij 'ons antwoord' op die opgaven. Oftewel: hoe gaan wij aan de slag met deze opgaven?

1. Hoe zorgen wij voor betaalbare, duurzame en veilige accommodaties voor **inwoners, verenigingen, sociale partners** en **anders georganiseerde sport?**
2. Hoe creëren wij een goede balans tussen **ruimtebehoefte** en **ruimtecapaciteit**? In Rheden-Rozendaal èn in de regio.
3. Hoe zorgen wij voor een goede **bereikbaarheid** van ruimtes voor bewegingsonderwijs? En minder afhankelijkheid van **busvervoer**.
4. Hoe laten wij sportruimtes beter aansluiten bij de **leefwereld** en **levensfase** van inwoners?
5. Hoe richten wij een **openbare ruimte** in die aanmoedigt om te bewegen?
6. Hoe zorgen wij voor **slimme combinaties** tussen sportaccommodaties, onderwijshuisvesting, gezondheid een sterke sociale basis en gebiedsontwikkelingen?

2. SPEERPUNTEN VOOR DE TOEKOMST

Accommodaties en openbare ruimte spelen een belangrijke rol in een vitale samenleving. Ze geven inwoners de mogelijkheid om laagdrempelig te werken aan hun fysieke, mentale en sociale gezondheid. Daarom zetten wij samen met partners in op toegankelijke, aantrekkelijke en toekomstbestendige accommodaties en plekken. Voor sporters, èn voor iedereen die zich wil ontwikkelen, ontmoeten, bewegen of ontspannen. De komende jaren willen wij de stap maken van losse sportlocaties, naar sport- en beweegclusters in Rheden waar inwoners laagdrempelig en flexibel gebruik van kunnen maken.

Wij zien toekomst in plekken die:

- Multifunctioneel zijn. Sport, bewegen, ontmoeten, onderwijs, economie, kinderopvang, zorg, cultuur en recreatie komen samen.
- Duurzaam zijn in gebruik en beheer.
- Open en inclusief zijn voor alle doelgroepen.
- Levendig zijn. Het zijn plekken waar je als inwoner graag komt, waar veel te doen is.

In dit hoofdstuk presenteren wij de **speerpunten** voor de toekomst binnen de volgende **thema's**:

1. Sportaccommodaties
   Voor verenigingen, anders-georganiseerde sport en commerciële sport
2. Bewegingsonderwijs
3. Beweegrijke Openbare Ruimte

1. SPORTACCOMMODATIES

Speerpunt 1

MULTIFUNCTIONELE SPORT- EN BEWEEGPLEKKEN VOOR HET DORP

Van losse gebouwen naar levendige multi-accommodaties met sterke dagbezetting

Onze ambitie

Wij creëren centrale, multifunctionele plekken die de hele dag aanloop hebben. Bruisende plekken waar bewegen, sport, ontmoeting, onderwijs, cultuur en/of gezondheid samenkomen. Door slimme clusteringen benutten wij de ruimte en energie maximaal en zorgen wij voor levendige ontmoetingsplekken voor en vooral door alle inwoners. Voor jong en oud, voor verenigingen en voor iedereen die op zijn eigen manier wil bewegen en ontmoeten.

Onze uitgangspunten

Zo open mogelijke accommodaties

Er komen zo open mogelijke accommodaties. Hierbij maken wij onderscheid tussen open clubs en open sportruimtes. Bij een open club stelt de vereniging zich open voor andere bezoekers (ontmoetingsplek realiseren). Als de vereniging/gemeente het sportpark of de accommodatie ook openstelt voor andere maatschappelijke functies, spreken wij over een open sportaccommodatie.

Een open accommodatie is er in verschillende smaken en vormen: van volledige ruimte zonder hekken (waar ook in gesport kan worden), tot gedeeltelijke openstelling. Net wat past bij die specifieke locatie, type vereniging en behoeftes uit de omgeving.

Het doorgroeien naar een open club of open accommodatie is altijd een proces dat wij gezamenlijk met de betrokken verenigingen en gebruikers oppakken. Wij stellen dus niet één algemene lijn voor de gehele gemeente vast, maar passen maatwerk per accommodatie toe. Wij kijken naar de ambitie van gebruikers en maken afspraken over openstelling, beheer, toezicht, inrichting, fysieke en sociale veiligheid en overlast/vandalisme.

In bijlage 7 staat onze werkwijze en de verschillende vormen van open accommodaties verder uitgewerkt.

Samenwerking tussen verenigingen en andere sportaanbieders

Wij stimuleren de gezamenlijke inzet van vrijwilligers, het opzetten van gezamenlijk sportaanbod via multisport programma's (brede motorische ontwikkeling van de jeugd), gezamenlijke inkoop en gezamenlijk beheer van de horeca.

Aantrekkelijke binnensportaccommodaties

In de binnensportaccommodaties gaan wij voor een modulaire inrichting en interactieve sportvloeren. Hierbij maken wij gebruik van natuurlijke momenten om aanpassingen te doen, bijvoorbeeld bij renovaties.

Sociale veiligheid

Intensiever gebruik leidt tot meer sociale controle en daarmee veiligheid. Wij maken samen met gebruikers afspraken over sociaal beheer. Bijvoorbeeld door inzet van vrijwilligers, jongerenwerkers en verhuur aan andere maatschappelijke partijen. Dit doen wij binnen en buiten.

Ruimte voor andere sport- en beweegaanbieders
Anders-georganiseerde en commerciële sportaanbieders als sportscholen, boulder- en klimhallen, yoga-studio's, padelbanen en crossfitboxen bereiken een grote groep inwoners. Daarmee leveren ze een belangrijke bijdrage aan het stimuleren van sport en bewegen. Vaak hebben zij een andere ruimtebehoefte dan de traditionele verenigingssport. Het biedt ook kansen om (verouderde) panden een nieuwe invulling te geven.

Wij vinden het belangrijk dat deze sportaanbieders ook een plek hebben in de gemeente. Wij investeren niet financieel in commerciële sportaanbieders, maar steunen hen op andere manier. Bijvoorbeeld met hulp bij het zoeken naar een geschikte plek, of het organiseren van samenwerking met organisaties uit sport, welzijn of bedrijfsleven.

Actief ouder worden
Vitaal blijven, werken aan spierkracht, vallen voorkomen, reablement. Gezien de groeiende vergrijzing in Rheden-Rozendaal en verminderde beschikbaarheid van zorg zijn deze zaken essentieel voor de toekomst. Passende ruimtes in de buurt om hieraan te werken zijn daarom nodig. In de dorps- en buurthuizen worden al veel sport- en beweegactiviteiten georganiseerd. Ook praktijkruimtes van fysiotherapeuten en aangepaste sportruimtes kunnen daarvoor geschikt zijn, evenals de openbare ruimte (zoals een grasveldje met een bankje). Uit de praktijk weten wij ook dat een ontmoetingsmoment gekoppeld aan het oefen- of sportmoment enorm helpt om mensen gemotiveerd te houden. Wij zoeken per dorp naar slimme combinaties en verdeling van activiteiten en ruimtes.

Brede (juridische) functieomschrijving
In regelgeving en functieomschrijvingen in bestemmingen, contracten en (opstal)rechten voor sportaccommodaties gebruiken wij bij voorkeur brede definities voor toegestane activiteiten. Wij maken daarmee een combinatie van activiteiten op het gebied van sport, bewegen, spelen, onderwijs, gezondheid en ontmoeting mogelijk op één plek. Zo bieden wij verenigingen de mogelijkheid hun clubgebouw efficiënter en vaker in te zetten en worden onze eigen accommodaties goed benut. De principes voor een sterke sociale basis zijn hierbij uitgangspunt (plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten). Wij hebben ook aandacht voor de risico's en maken duidelijke afspraken over verantwoordelijk- en aansprakelijkheden.

Inclusie & toegankelijkheid
Wij vinden het belangrijk dat alle inwoners gezien en gewaardeerd worden. Wij sluiten aan bij onze ambities uit de Lokale Inclusieagenda (2025) en Toegankelijkheidsagenda (2020). Omdat dit accommodatieplan vooral over fysieke ruimtes gaat, besteden wij extra aandacht aan sporten met een beperking.

Aangepast sporten - voor inwoners met een beperking – is sterk regionaal georganiseerd. Deelnemers komen uit verschillende steden en dorpen, en doorkruisen gemeentegrenzen. Wij zorgen op zoveel mogelijk plekken voor een basisniveau toegankelijkheid. Bij nieuwbouw, verbouw of losse aanpassingen passen wij de Integrale Toegankelijkheid Standaard (ITS) toe.

Beschikbaarheid van een sportzaal die volledig geschikt is voor rolstoelsport is van belang voor aanbieders van rolstoelsport uit de gemeenten Rheden-Rozendaal, als sportaanbieders in de regio. Op dit moment is Sportcomplex De Dumpel geschikt daarvoor. Bij nieuwbouwplannen bekijken wij in overleg met gebruikers en gemeenten in de regio welke locatie en zaal daarvoor het meest geschikt is of aangepast moet worden.

Het Biljoenbad heeft naast een wedstrijdbad een doelgroepenbad. Met extra warm water, beweegbare bodem, prikkelarme omgeving en hulpmiddelen zorgen we dat ouderen, inwoners met een beperking en/of (chronische) aandoening kunnen blijven bewegen.

Samenwerking in de regio
Wij werken nauw samen met gemeentes en Sportbedrijven in de regio om inwoners en gebruikers van accommodaties zo goed mogelijk te faciliteren Dat doen wij met als doel:

- (Nog) meer inwoners stimuleren om te sporten en bewegen
- Dienstverlening efficiënter/ goedkoper uitvoeren

De samenwerking gaat bijvoorbeeld over het afstemmen van programmering en bedienen van verschillende doelgroepen, kennisdeling, scholing en uitwisseling van personeel en innovatie.

Onze aandachtspunten

Verhuurmodel
Op dit moment verhuren wij sportvelden individueel per buitensportvereniging. Uit capaciteitsonderzoek blijkt dat er meer veldcapaciteit beschikbaar is als de velden op sportparkniveau worden verdeeld onder de verenigingen die er spelen. Omdat wij onze accommodaties optimaal willen inzetten en de belasting zo veel mogelijk willen spreiden, gaan wij aan de slag met een ander verhuurmodel: verenigingen op een sportaccommodatie maken zelf een verdeling voor het gebruik van de velden. Wij brengen als gemeente vervolgens de tarieven naar rato in rekening.

Behoud van het clubgevoel
Van een gesloten systeem naar een open systeem vraagt om een cultuurverandering. Sportverenigingen vinden het clubgevoel belangrijk. Juist dat gevoel zorgt voor de binding met de leden, draagvlak voor toekomstplannen en helpende handen. Wij geven de verenigingen de tijd en ruimte om stappen te zetten hierin. Wij werken samen aan toekomstplannen voor accommodaties. Hierbij benutten wij natuurlijke momenten voor onderhoud, renovatie en/of nieuwbouw om tot gezamenlijke plannen te komen. Zo maken wij per sportaccommodatie of sportpark een meerjarenplan. Daarnaast vraagt het delen van ruimtes om duidelijke en heldere afspraken.

Bereikbaarheid
Bij intensiever gebruik van sportplekken, moeten wij oog hebben voor veilige bereikbaarheid. Deze moet aansluiten op de bredere functies van de plekken.

Speerpunt 2

SPORTACCOMMODATIES – DUURZAAM ÈN ENERGIEBRON VOOR HET DORP

Van energievreters naar energiebronnen voor het dorp

Onze ambitie

Sportaccommodaties zijn grote gebouwen en oppervlakten. Wij maken van onze (buiten)sportaccommodaties duurzame energiehubs. Denk aan sportvelden die warmte opwekken voor clubgebouwen, zwembaden, sporthallen en de omliggende wijk(en). Of aan energie opwekken met uitrolbare zonnepanelen, waterdoorlatende parkeerplaatsen en wadi's of waterberging onder velden. Wij zetten in op biodiversiteit en klimaatadaptatie, beperken hittestress en bereiden waar mogelijk sportlocaties voor op aansluiting van warmtenetten. Zo worden onze sportparken groener, èn leveren zij letterlijk energie aan het dorp.

Onze uitgangspunten

Financiële ruimte door verduurzaming
Met investeringen in duurzaamheid houden wij sport(accommodaties) betaalbaar, voor de gemeenten èn voor sportaanbieders. In 2028 eindigen de meerjaren-onderhoudsplannen voor het maatschappelijk vastgoed in Rheden. Wij ontwikkelen daarna een duurzaam meerjaren-onderhoudsplan (DMJOP) per pand. Hierbij hebben bovengrondse en zichtbare klimaat adaptieve maatregelen prioriteit ten opzichte van technische ondergrondse maatregelen.

Meervoudige functie
Sportaccommodaties dragen bij aan klimaatadaptatie, warmtetransitie, energieopwekking en ecologische doelstellingen. Bijvoorbeeld via collector-kunstgrasvelden (warmte opwekking) of doorlatende verhardingen.

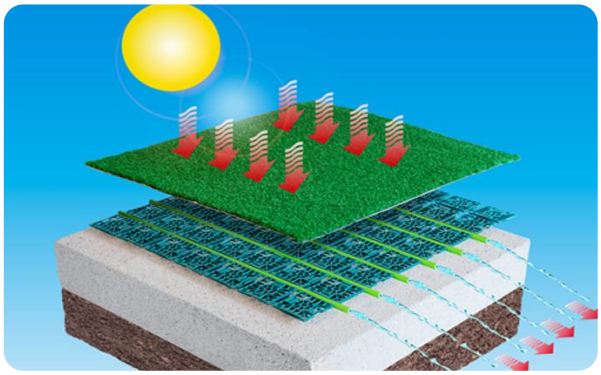
Recreatieve functie
Sportaccommodaties worden prettige plekken om te verblijven (parkfunctie). Wij houden bij (her)inrichting van accommodaties rekening met koele plekken en groen.

Voorbereid op de toekomst
Bij renovaties of nieuwbouw worden waar mogelijk en passend, maatregelen genomen ter voorbereiding op aansluiting van het warmtenet of andere warmtevoorzieningen.

Versterken biodiversiteit
Bij herinrichting van sportplekken sluiten we aan op ons biodiversiteitsplan en zetten wij in op vergroening met ecologische zones (waarbij de sporter geen hinder ondervindt). De verenigingen kunnen hier zelf ook actief een rol in spelen.

Zonne-energie
Waar mogelijk gebruiken wij daken van sporthallen, clubhuizen en velden om zonne-energie op te wekken en te vergroenen.

Sportvelden: natuur- en kunstgras
Bij de keuze voor sportvelden is natuurgras het uitgangspunt. Kunstgras passen wij alleen toe als dit nodig is vanwege de capaciteitsbehoefte (leden en teams) of intensief multifunctioneel gebruik (meer bespeelbare uren). Wanneer kunstgras nodig is, kiezen wij voor zo groen, duurzaam en toekomstgericht mogelijk. Op dit moment kiezen wij voor minerale infill (kunstgras mat met een kleine laag zand voor stabiliteit van de vezel).

Duurzame mobiliteit naar sport
Van de 9,6 miljoen Nederlanders die wekelijks sporten, gaat 5,6 miljoen met de auto naar de sportplek. We besteden hier als gemeente aandacht aan en stimuleren en faciliteren inwoners om met duurzaam vervoer naar hun sport te gaan.

Inspiratie
VEILIGE SPORTZONES

De gemeente Lingewaard heeft Sportzones ontwikkeld die bijdragen aan een beweegvriendelijke openbare ruimte. Zo zijn er aanpassingen aan de infrastructuur gedaan om zo veilige routes naar sportaccommodaties te realiseren. Deze bestonden uit de tekst 'Sportzone' op de weg, drempels, betere verlichting en een bord met 'Sportzone'. Uit metingen bleek vervolgens dat het verkeer op deze plekken minder hard is gaan rijden
en is de ervaren verkeersveiligheid gestegen.

Foto: Jasper van Houten (allesoversport.nl)

Onze aandachtspunten

Marktontwikkelingen kunstgras
De markt voor kunstgras en infill verandert snel. Verschillende types kunstgras en infill zijn volop in ontwikkeling en onderzoek. Wij volgen innovaties actief.

Overbelast energienetwerk
De netcongestie zorgt ervoor dat wij goed moeten uitzoeken wat er wel en niet mogelijk is op korte en lange termijn.

Financiële haalbaarheid
De inzet van duurzaamheidsmaatregelen en het beheer en onderhoud vragen soms hoge investeringen.

Balans tussen sportfunctie en duurzaamheid
De belangrijkste functie van een sportplek is dat inwoners hier kunnen sporten en bewegen. Duurzaamheidsmaatregelen mogen het gebruik en veiligheid van de sportplekken niet hinderen.

Wet- en regelgeving
Sommige maatregelen moeten passen in de wet- en regelgeving (zoals bestemmings- of omgevingsplannen). Deze toets voeren wij altijd uit.

Speerpunt 3

EIGENDOM, BEHEER & EXPLOITATIE

Duidelijke afspraken waar clubs sterker van worden

Onze ambitie

Wij streven naar een toekomstbestendig model voor eigendom, beheer en exploitatie van sportaccommodaties. Wij bieden helderheid met duidelijke afspraken, samenwerking en verdeling van middelen. Hiermee creëren wij ruimte voor innovatie, betere benutting van de accommodaties en verlichting van de druk op vrijwilligers.

Onze uitgangspunten

Samenwerking bij onderhoud - buitensport
Goed onderhoud zorgt voor een langere levensduur en meer speelplezier. Voor de buitensport voeren wij als gemeente het onderhoud aan de velden uit. De verenigingen zijn verantwoordelijk voor het klein dagelijks onderhoud (speelschadeherstel) en veldinventaris. Hiermee hebben wij een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor kwalitatief goede sportvelden. Tegelijkertijd kunnen verenigingen zich met deze verdeling focussen op hun kerntaken: organiseren van aantrekkelijke sportaanbod, werven van vrijwilligers, vormen van een goed bestuur en een fijne en veilige sportomgeving bieden. Jaarlijks organiseren wij een gebruikersoverleg per sportaccommodatie, om aandachts- en verbeterpunten af te stemmen.

Heldere verdeling van beheer en onderhoud
Er ligt voor elke gebruiker een duidelijke verdeling van eigendom en verantwoordelijkheden (demarcatie). Op hoofdlijnen ziet de demarcatie er als volgt uit:

- De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van velden, sporthallen, gymzalen en zwembaden die in eigendom zijn bij de gemeente.
- Buitensportverenigingen zijn verantwoordelijk voor:
    - Het onderhoud en beheer van clubgebouw en kleedkamer (continueren van beleid).
    - Veldinventaris buitensport (deels): doelen, ballenvangers, tribune, dug-outs etc.
    - Klein onderhoud (speelschade) en schoon houden park
- De verdeling van eigendommen en beheer bij de buitensport is vastgelegd in het Sportparkreglement, en onderdeel van de huurovereenkomst. Bij de binnensport is de verdeling vastgelegd in de ‘Regeling ingebruikgeving (sport)accommodaties Gemeente Rheden’.
- Team ‘Sport in Rheden’ voert het beheer en de verhuur van de gemeentelijke accommodaties uit.

Beheer - binnensport
Er zijn verschillende niveaus van beheer in de binnensportaccommodaties mogelijk:

A. Hoog - Intensief professioneel beheer. Er is permanent toezicht. De gemeente voert dit zelf uit of stuurt dit aan via een contractpartij.

B. Standaard - Regiebeheer/gedeeld beheer. Er is regelmatige inspectie, planmatig onderhoud en samenwerking met gebruikers.

C. Laag - Beperkt beheer/zelfbeheer. Minimaal beheer, vooral correctief. Gemeente is beperkt betrokken, gebruikers hebben grootste verantwoordelijkheid.

Wij bepalen per accommodatie en in overleg met de gebruikers welk beheerniveau nodig is. Een zwembad vraagt immers een ander niveau van een gymzaal. We kiezen op dit moment als volgt:

Binnenbad	A
Openluchtbad	B
Sporthallen	B
Gymzalen	C
Sportvelden	B

Voor de binnensport zetten we in op professioneel rijdend beheer, waarbij ons uitgangspunt is: schoon, en veilig. De inzet van professioneel beheer sluit inzet vanuit gebruikers niet uit. Wij werken samen met gebruikers. Met name taken die horen bij het eigen gebruik van een sportruimte zijn aan de gebruiker.

Kaders voor opstal op gemeentegrond
Wij bieden verenigingen de ruimte hun clubgebouw op gemeentegrond te houden via een opstalcontract. Voor het gebruik van de grond betalen verenigingen een jaarlijkse vergoeding (retributie). Deze retributie berekenen wij op basis van een onafhankelijke taxatie en marktconform (voor maatschappelijk vastgoed). Bij het berekenen van de retributie gaan wij uit van de grond waarop het clubgebouw en kleedkamers zijn gevestigd.

Flexibele verhuur
Wij maken flexibel gebruik en huur van sportaccommodaties mogelijk. Onder meer via online reservering en QR toegang tot binnensportlocaties.

Nieuw model voor de horeca
Bij gemeentelijke binnensportaccommodaties met een horecavoorziening bieden wij gebruikers de mogelijkheid om de horeca zelf te beheren. Dit zorgt voor een goede bezetting tijdens eigen sportmomenten en mogelijkheden voor extra inkomsten.

Onze aandachtspunten

Gemeentelijk en niet-gemeentelijk eigendom
Een aantal sportverenigingen zijn eigenaar van het gehele sportpark (clubgebouw en velden). Zij onderhouden en beheren dit zelfstandig. Dit komt voort uit vroegere afspraken waarbij de gemeente op verzoek van de vereniging het sportpark heeft overgedragen. Wij zien in de praktijk dat een vereniging soms moeite heeft om financieel rond te komen. Onder meer door stijgende prijzen en kosten voor onderhoud en vervanging van velden. Wij pakken signalen op en hebben een aanpak ontwikkeld die wij inzetten indien nodig, zie bijlage 8. De aanpak in het kort:

1. Inzicht krijgen in de vitaliteit en het (financiële) toekomstbeeld voor de vereniging.
2. Plan van aanpak voor verbeteren vitaliteit vereniging opstellen.
3. Evaluatie van resultaten doorgevoerde maatregelen.
4. Wanneer nodig: voorstel tot ondersteuning aan gemeenteraad.

Als de keuze valt op financiële steun van de gemeente, is hiervoor extra budget vanuit de algemene middelen nodig. Een andere optie is om de tarieven van alle sportaccommodaties te verhogen, zodat nieuwe financiële ruimte ontstaat.

2. BEWEGINGSONDERWIJS

Speerpunt 4

BREDE KIJK OP PLEKKEN VOOR BEWEGINGSONDERWIJS

Onze ambitie

Traditioneel is de gymzaal de standaard locatie voor bewegingsonderwijs. Voor de toekomst zetten wij in op een brede blik op ruimtes voor bewegingsonderwijs. Wij kijken naar allerlei ruimtes – binnen èn buiten: zalen, hallen, pleinen, velden, parken, speeltuinen, multi-courts... overal waar sporten en bewegen mogelijk is! Ook voor kinderopvang biedt dit mogelijkheden.

Onze uitgangspunten

Variatie in plekken

Een breder scala aan ruimtes zorgt voor een grotere capaciteit, minder afhankelijkheid van busvervoer naar de gymzaal en een brede motorische ontwikkeling voor de jeugd. Gymdocenten geven aan dat het voor de leerlingen extra uitdaging biedt en hen extra motiveert om actief mee te doen. Ook maken de leerlingen zo kennis met allerlei sporten, verenigingen en aanbieders in de buurt.

Variatie in materiaal

Variatie en uitdaging zit ook in materiaal. Met een breder arsenaal aan sport- en spelmaterialen krijgen leerkrachten meer mogelijkheden in bestaande ruimtes. Samen met scholen ontwikkelen wij graag materiaalboxen, -pakketten, -boxen met nieuwe en uitdagende sportvormen, waar verschillende scholen en wellicht ook de buut gebruik van kan maken. De Skillsboxen in Nijmegen en Arnhem zijn een mooi voorbeeld.

Van binnen naar buiten

Gymlessen vinden veelal binnen plaats. Met name in het basisonderwijs zijn vrijwel alle gymlessen in gymzalen en sporthallen gepland. De komende jaren bekijken wij met scholen de mogelijkheden om gymlessen deels buiten te verzorgen. De buitenlucht doet goed en er is een grote variatie aan sportplekken te vinden (velden, parken, courts, banen, zwembad etc.). In het voortgezet onderwijs gebeurt dit al. Wij onderzoeken ook de mogelijkheden van overdekte buitengymzalen.

Inspiratie
SKILLSBOXEN IN ARNHEM & NIJMEGEN

Nijmegen en Arnhem werken met Skills boxen in de gymzaal. De skills box is een stevige kar met allerlei sport- en spelmaterialen die tijdens de gymlessen, pauzes èn na school gebruikt kan worden. Elke Box kent een thema dat aansluit bij het ontwikkelen van motorische vaardigheden. Zoals bewegend leren, urban en ninja parcours. Er bestaan ook Boxen die kinderen laten ervaren hoe het is om te sporten met een beperking (inclusief sporten). De Skills Boxen rouleren ieder kwartaal, zodat het sportaanbod in de gymzaal en op school afwisselend is.

Uitdagende inrichting van binnensport
De inrichting van onze binnensportlocaties is op orde, maar vrij traditioneel. Bij vervangingen, renovatie of nieuwbouw benutten wij daarom nieuwe inrichtingsmodellen- en technieken. Opties zijn bijvoorbeeld led-vloeren, digitale spellen via projectie en inrichting om breed motorische ontwikkeling te stimuleren. Ook een verrijking van bestaande speellokalen in scholen bieden een kans als ruimte voor gym- en beweeglessen, voor meerdere groepen. Bij vernieuwing van een gymzaal kiezen wij voor een ruime oppervlaktemaat (24 x 16m) om voldoende mogelijkheden en variatie te bieden.

Lopen, Fietsen en Zwemmen
Deze drie beweegvormen krijgen extra aandacht. Ze zorgen voor veiligheid (zwemmen) en voor bewegen door de hele dag. Met de jaarlijkse Triatlon zijn wij al een eindje op weg. Samen met scholen stimuleren wij lopen en fietsen en naar en rond school, zwem- en fietsvaardigheid.

Gymlocaties breed inzetbaar
Gymzalen- en gymruimtes in de buurt van scholen maken wij geschikt voor lesmomenten, voor vrije speeltijd en inzetbaar buiten schooltijd voor de buurt, kinderopvang en verenigingen.

Beweegrijke schoolomgeving
Bewegen beperkt zich niet tot de gymzaal. Ook de directe omgeving van school (schoolplein) moet de plek worden om te bewegen en sporten. Zo zien wij dat het schoolplein van VMBO Aeres goed gebruikt wordt door leerlingen. De binnen- en buitenruimtes worden zo ontworpen dat ze uitnodigen tot veelzijdig bewegen, met aandacht voor veiligheid, uitdaging en variatie. Voor de buitenruimtes ligt hier ook een kans om aan te sluiten bij natuurrijke en groene schoolpleinen.

Samenwerking met scholen
Onder de verschillende scholen en gymdocenten is er verschil in visie en uitvoering van het bewegingsonderwijs. Wij hebben aandacht voor de wensen en mogelijkheden per school. Bij ontwikkeling van ruimtes trekken wij samen op met (vak)leerkrachten en schoolbesturen.

Onze aandachtspunten

Afhankelijkheid schoolrooster
De verantwoordelijkheid voor schoolroostering en het verzorgen van gymlessen ligt bij scholen. Het gebruik van ruimtes en roostering van docenten hangt daarmee mede ook af van andere vakken en schoolplanningen. Samenwerking en afstemming met scholen is daarom essentieel.

Vervoer & Veiligheid
Bereikbaarheid, vervoer en veiligheid van locaties is een uitdaging, met name voor het basisonderwijs. Zo liggen sportvelden aan de randen van de dorpen, zijn courts soms gelegen naast openbare wegen en is een zwembad vaak niet om de hoek. Vanaf groep 6/7 wordt (zelfstandig) met de klas fietsen naar een locatie een optie. Benutten van verschillende locatie is daarom absoluut maatwerk per school.

Vandalisme & Overlast
Nieuwe modellen zoals de buitengymzaal kunnen ook tot overlast in de buurt leiden. Met name als een overkapping wordt toegevoegd is het een fijne plek om te verblijven.

3. BEWEEGVRIENDELIJKE OPENBARE RUIMTE

Speerpunt 5

DE OPENBARE RUIMTE MAAKT SPORTEN EN BEWEGEN VANZELFSPREKEND

Van functionele buitenruimte naar sport- en beweegomgeving

Onze ambitie

Wij vinden het belangrijk dat sporten en bewegen vanzelfsprekend is. Naast accommodaties specifiek voor sport en bewegen, is een gezonde en beweegvriendelijke omgeving minstens zo belangrijk. Juist de combinatie van sportaccommodaties, een beweegrijke openbare ruimte en natuur stimuleren om te bewegen. Wij richten openbare ruimtes zo in dat bewegen voor de hand ligt: de eerste keuze. Onze focus ligt op wijken met een kwetsbare positie en nieuw in te richten wijken (een nieuwe start).

Onze uitgangspunten

BVO model
Het model Beweeg Vriendelijke Omgeving is onze basis bij het herinrichten of aanpassen van onze openbare ruimte (zie ook bijlage 6).

STOMP-principe
Hierbij geldt ook het STOMP-principe. STOMP staat voor: stappen, trappen, openbaar vervoer, (gedeelde) mobiliteit en privé-vervoer. Met dit principe geven wij prioriteit aan meer duurzame vormen van mobiliteit en minder prioriteit aan minder duurzame vervoersmiddelen (zoals auto's).

Schoolpleinen & Buurtspeelplaatsen
Schoolpleinen bieden veel speel- en beweegmogelijkheden. Zowel onder als na schooltijd. Bij aanpassingen aan schoolpleinen helpen wij schoolbesturen met een inrichting die de brede motorische vaardigheden van kinderen en bewoners uit de buurt stimuleert. In ons speelbeleid hebben we focus op buurtspeelplaatsen gelegd: grotere speelterreinen met volop speeluitdagingen voor 4-12 jaar (10 buurtspeelplaatsen in 2028 gereed).

De natuur als sport- en beweegplek
Wij zien onze omliggende natuurgebieden ook als actief onderdeel van het sport- en beweegaanbod. Hier hebben we speciale aandacht voor de ontwikkeling van de IJsselvallei als recreatief en sportief gebied.

Een brede blik op de openbare ruimte
Bij het beweegvriendelijk inrichten van de openbare ruimte, zien wij kansen voor functiestapeling. Bijvoorbeeld ten aanzien van klimaatadaptatie en biodiversiteit. Of een plek die, naast sporten en bewegen, ook uitnodigt tot ontmoeten.

Verbinden van sport- en beweegplekken
Wij zetten in op een breed netwerk van sport- en beweegplekken. Waar mogelijk verbinden wij sportaccommodaties logisch met (groen)structuren en routes in de openbare ruimte.

Urban sportplekken & Multicourts
Niet elke jongere voelt zich thuis binnen een reguliere sportvereniging. Wij geven deze groep ook de mogelijkheid om lekker te sporten, bewegen en elkaar te ontmoeten. Bij nieuw in te richten plekken of aanpassingen van de openbare ruimte, geven wij extra aandacht aan de groep 12+ die Urban sports beoefent. Onze eerste stap is het leren kennen van deze jongeren. Wie zijn dit en welke behoefte hebben ze? Een freerunner heeft immers hele andere wensen dan een skateboarder. Samen verkennen wij hun ideeën verkennen en bepalen wat er wel en niet mogelijk is. Hierbij maken wij combinaties waar mogelijk. Denk bijvoorbeeld aan een kunstwerk waarop ook geskate kan worden (koppeling met cultuur). Hiermee sluiten wij tevens aan bij het speerpunt Jeugd in het Koersdocument. We zien hier in ieder geval kansen bij de ontwikkeling van Haveland (Rheden-dorp) en bij grootschalige renovatieprojecten in wijken.

Naast urban sportplekken zetten we in op de realisatie van multicourts. Onze ambitie is om in de grote kernen diverse multicourts te hebben die de motorische vaardigheden op een speelse en uitdagende manier van de jeugd verbetert. Met name in Rheden en Dieren is hier nog niet zo'n voorziening. Waar mogelijk leggen we deze op of dichtbij onze sportaccommodaties neer, zodat een deel van de sporttrainingen ook hier gegeven kunnen worden.

Aansluiten bij integrale wijkaanpak
In lijn met het Koersdocument Sociaal Domein hebben we extra aandacht voor Velp-Zuid, Rheden-West en Dieren-Stenfert. In deze wijken brengen we meerdere ruimtelijke en sociale opgaven bij elkaar. Met inwoners en partners uit de wijk maken we plannen. Wensen om te sporten, bewegen en spelen komen daarbij vaak naar voren en willen wij een plek geven. We focussen in deze wijken op buurtspeelplaatsen en beweegroutes.

Onze aandachtspunten

Gebruik van natuurgebied voor sport en bewegen
Wij zien dat in de natuurgebieden er door de terreineigenaren beperkingen worden gesteld aan de mate waarin mensen kunnen wandelen, hardlopen, fietsen of mountainbiken. Wij gaan met hen in gesprek om te komen tot een goede balans tussen het afsluiten van gebieden en de mogelijkheid om te kunnen blijven bewegen en sporten en sportevenementen (zoals een wielerwedstrijd) te kunnen organiseren.

Op het juiste moment aanpassingen doen: werk met werk maken
Door de huidige financiële positie van de gemeente, is het op dit moment niet mogelijk om grote nieuwe investeringen te doen in een beweegrijke openbare ruimte. Wij zien wel kansen om werk met werk te maken. Op het moment dat we werkzaamheden uitvoeren in een wijk, speeltoestellen vervangen moeten worden of er een nieuw gebied ontwikkeld wordt, nemen wij de bovenstaande uitgangspunten mee in de planvorming.

3. TOEKOMSTBEELD PER DORP

In dit hoofdstuk kijken wij vooruit. Wij schetsen een toekomstbeeld per kern, op basis van de startfoto en speerpunten. Wij focussen op een aantal accommodaties waar de komende jaren onze aandacht naar uit gaat. Met daarbij een fasering.

VELP - ROZENDAAL

DE DUMPEL & SPORTPARK OVERHAGEN

Rond Sportcomplex De Dumpel en Sportpark Overhagen komen meerdere opgaven samen: verouderde accommodaties, verduurzaming, (on)balans in capaciteit en toekomstige onderwijshuisvesting. Voor De Dumpel zetten in op een nieuw sportcomplex, met de volgende focuspunten:

- **Voldoende zaalruimte** voor onderwijs en verenigingen, afgestemd op leerlingaantallen, gebruik en woningbouw.
- **Mix van functies**: sport, onderwijs, ontmoeting en anders-georganiseerde activiteiten.
- **Fysieke bundeling** van doelgroepen, sporten en aanbieders, met ruimte voor samenwerking en toekomstkeuzes van verenigingen (zoals Multisport).
- **Toegankelijkheid en inclusie**: samen met buurgemeenten zorgen we voor een rolstoeltoegankelijke binnensportlocatie in de regio. De Dumpel is één van de opties.
- **Centraal ontmoetingspunt** met horeca, zicht op alle ruimtes binnen en buiten.
- **Inspirerende leeromgeving** voor leerlingen en studenten van o.a. Titus Brandsma, Astrum College en Aeres, via lessen, stages en praktijkervaring.

Samen met onderwijs, verenigingen en andere betrokkenen verkennen wij verschillende scenario's en locaties. Hierbij nemen we de aanleg van een multicourt ook mee.

GYMZAAL JAN LUIJKENLAAN

Ons toekomstbeeld voor de gymzaal aan de Jan Luikenlaan is een nieuwe binnen- en buitensportlocatie met een bredere maatschappelijke functie. Naast het reguliere bewegingsonderwijs overdag, is de zaal buiten schooltijden flexibel beschikbaar voor buurtgebruik. Denk aan verenigingssport, kinderfeestjes, buurtbijeenkomsten en muziekuitvoeringen. Een aantal uitgangspunten:

- Nieuwbouw met multifunctioneel karakter en uitdagende inrichting.
- Een beweegrijke buitenruimte/schoolplein rondom de zaal waar deels ook gymlessen mogelijk zijn. Bijvoorbeeld met geschikte materialen, toestellen, aandacht voor veiligheid en eventueel een overkapping.
- Duurzaam en gasloos ontwerp.
- Voor de realisatie sluiten wij aan bij de geplande renovatie in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (vanaf 2029)

SPORTPARK DE PINKENBERG

In juli 2024 hebben de vier verenigingen op De Pinkenberg samen een toekomstvisie opgesteld voor het sportpark. De kern: een duurzaam, open sportpark met voetbal als basis (1.800 leden), ruimte voor samenwerking en maatschappelijke partners, en een nieuw multifunctioneel clubgebouw.

De visie richt zich op:

- Samenwerking tussen verenigingen, o.a. via gezamenlijke organisatie en activiteiten.
- Betrekken van nieuwe partners zoals kinderopvang, zorg en dagbesteding.
- Een gezamenlijke, nieuw clubgebouw: multifunctioneel en duurzaam.
- Nieuwe activiteiten op het park, passend in de natuurlijke omgeving.
- Aandacht voor veiligheid en verkeer.

Wij zijn actief betrokken bij het opstellen van de visie. Wij onderschrijven de visie van de clubs en werken mee aan de verdere uitwerking. Onze rol: verbinden van organisaties (onder andere met inzet sportparkmanager), plannen voor het park, velden en clubgebouw afstemmen, onderzoeken van financieringsmogelijkheden en interne afstemming tussen sport, afdeling samenleving en leefomgeving.

Vervanging kunstgrasvelden

De Pinkenberg leeft en is druk bezet. Op basis van capaciteitsonderzoek is er met name op zaterdag een tekort aan velden: 1 tot 1,5 nu en in de toekomst (2035) 2 velden tekort. Ook de belasting die natuurvelden aan kunnen staat onder druk. Samen met de verenigingen onderzoeken we mogelijkheden om dit op te vangen, zoals:

- Verdeling van wedstrijden over verschillende wedstrijddagen
- Introduceren van nieuwe competitiemodellen en speelmomenten (bijvoorbeeld de vrijdagavond)
- Realiseren van extra veldruimte, afgestemd op toekomstplannen voor clubhuisfunctie en parkinrichting.
- Verbeteren van de belastbaarheid van natuurgrasvelden door intensivering onderhoud.

Op dit moment is de planning om in ieder geval 2 kunstgrasvelden te vervangen in 2026. We onderzoeken de bovenstaande opties en maken op basis daarvan vervolgplannen voor de andere velden. Onderzoek naar de mogelijkheid voor meer natuurgras (in plaats van kunstgras) is daar ook onderdeel van.

HOOFDSTRAAT VELP

De Hoofdstraat in Velp staat gepland voor vernieuwing. Wij maken de Hoofdstraat veiliger voor bewoners, ondernemers en bezoekers. Ook verbeteren wij de uitstraling en het gebruik. Zowel van de Hoofdstraat zelf als routes naar de Hoofdstraat. Hierbij kijken we onder meer naar ontmoetingsplekken en een beweegvriendelijke inrichting. Denk aan wandel- en fietsverbindingen, toegankelijke routes, groene inrichting en water.

RHEDEN - DE STEEG

ZUIDFLANK RHEDEN

In de Zuidflank Rheden is er onder meerdere verenigingen draagvlak om te werken aan een gezamenlijk toekomstplan. De toekomstambitie is één centraal en gezamenlijk gebouw met beweegomgeving in de Zuidflank, met ruimte voor:

- Clubhuisfunctie (kleedkamers en horeca/kantine) voor meerdere verenigingen en gebruikers
- Multifunctionele sporthal (nu De Hangmat)
- Bewegingsonderwijs
- Gebruik door andere partners zoals cultuur, welzijn, zorg en anders georganiseerde sport.
- Laagdrempelig ontmoeten voor het dorp. In afstemming met dorpshuis.
- Ruimte voor een vrij-toegankelijk multicourt.

Net als bij de Pinkenberg zijn wij nauw betrokken en pakken wij een vergelijkbare rol.

Vervanging kunstgrasvelden + Collectorveld

Er is in Rheden voldoende veldcapaciteit nu en in de toekomst (geplande woningbouw). Het kunstgrasveld bij SC Rheden (voetbal) is in 2026 toe aan vervanging. In het toekomstplan voor de Zuidflank willen wij zoveel mogelijk ruimte houden voor (her)inrichting. Daarom vervangen we het huidige kunstgrasveld niet, maar bouwen wij één van de natuurgrasvelden aan de IJsselzijde ombouwen naar kunstgras. Bij de verdere uitwerking en realisatie van het toekomstplan nemen we ook de locatie van het huidige kunstgrasveld mee. De vervanging van het korfbalveld stemmen wij ook af op het toekomstplan voor de Zuidflank.

Wij gaan in Rheden voor een **collectorveld**: een leidingsysteem onder het kunstgras dat warmte onttrekt uit het veld. De warmte gebruiken wij om het Openluchtbad en Sporthal De Hangmat te verwarmen. Op een later moment het liefst ook clubgebouw(en) en naastgelegen woningen (aansluiting op warmtenet).

OPENLUCHTBAD RHEDEN

Het Openluchtbad Rheden vervult een belangrijke maatschappelijke functie. Wij willen deze voorziening behouden en versterken. De komende jaren werken wij toe naar een beheermodel met meer inzet vanuit inwoners, organisaties en ondernemers. Enerzijds om het bad financieel in balans te houden, anderzijds om de betrokkenheid van het dorp bij het bad te vergroten. Hierbij zetten in op versterking van de toeristisch-recreatieve functie, onderzoeken we de mogelijkheden tot natuur gezuiverd water (in plaats van chloor) en werken we aan een meer natuurlijke uitstraling.

DIEREN – ELLECOM LAAG-SOEREN – SPANKEREN

GYMZAAL HUYGENSLAAN

Met 3 binnensportlocaties in Dieren (Sporthal Theothorne en 2 gymzalen) zijn er (ruim) voldoende zaaluren beschikbaar. De gymzaal aan de Huygenslaan wordt door verschillende basisscholen in Dieren-West gebruikt voor bewegingsonderwijs. We onderzoeken voor de toekomst een aantal scenario's. Behoud en vernieuwing op de huidige locatie (vlak naast basisscholen De Vlinder en De Akker) is een optie. Maar we kijken ook naar andere plekken waar meer verbinding met andere sportsoorten en locaties mogelijk is.

SPORTPARK HET NIEUWLAND

Sinds 2024 organiseren wij met de verenigingen op Het Nieuwland sportpark-overleggen. Er zijn al eerste activiteiten samen georganiseerd. Ook komen er accommodatievraagstukken naar boven. Deze pakken we samen met verenigingen op.

Vervanging kunstgrasvelden
In Dieren is er ruim voldoende veldencapaciteit. Uit de capaciteitsberekeningen blijkt dat wij 1 en mogelijk 2 kunstgrasvelden kunnen omvormen naar natuurgras. Daarvoor is het van belang om natuurveld 6 weer in gebruik te nemen en te kijken naar planning van trainingen en wedstrijden. In overleg met de voetbalverenigingen en andere gebruikers onderzoeken wij de mogelijkheden verder.

SPORTPARK ELLECOM

SC EDS heeft de laatste jaren een ontwikkeling van voetbalclub naar open sportpark door gemaakt. Naast voetbal kunnen inwoners er nu padel spelen, jeu de boules, biljarts, zwemmen (hotel Avegoor) en zijn er ontmoetingsactiviteiten in het clubgebouw.

Vervanging kunstgrasveld
Het kunstgrasveld bij SC EDS is in goede staat. Deze staat voor 2028 op de planning voor vervanging.

DIEREN-STENFERT

Deze wijk staat de komende jaren voor fysieke en sociale veranderingen. De veerkracht en leefbaarheid van de wijk staat onder druk. Met een integrale wijkaanpak (IWA) werken wij samen met inwoners, woningcorporatie, huurdersvereniging en sociale partners aan een wijk waar het prettig wonen is en inwoners zich thuis en veilig voelen. Onderdeel daarvan is om de openbare ruimte aantrekkelijker in te richten en beter voor te bereiden op hittestress en wateroverlast. Met onder meer ruimte voor spelen, bewegen en ontmoeten. Wij gaan aan de slag met een mix van beweegruimtes, voor verschillende doelgroepen en beweegvormen:

- **Buurtspeelplaats** (0-12 jaar) bij het buurthuis Hart van Stenfert (voormalig schoolgebouw aan de Van Limburg Stirumstraat)
- **Een 'groen ommetje'** waar het fijn wandelen is en bankjes voor ontmoeting zijn
- **Openbaar speelplein** bij het nieuw te bouwen Kindcentrum Robin (4-12 jaar)
- **Beweegplein voor jongeren** vanaf 12 jaar, voor sport, ontmoeting en verblijf in de openbare ruimte.

DE BOOMGAARD & DE EXPEDITIE

De twee basisscholen in het noorden van Dieren en daarmee verder afgelegen van gymlocaties (momenteel Theothorne). Beide scholen staan voor 2031-2034 gepland voor onderzoek en (ver)nieuwbouw in het onderwijshuisvestingsplan. Het biedt kansen om samen met de scholen een plan te ontwikkelen voor sport en bewegen, binnen en buiten school. De buitenruimte om de scholen biedt kansen met de huidige schoolpleinen en een naastgelegen voetbalcourt.

AANPAK & FASERING

Wij veranderen niet iedere accommodatie vandaag of morgen. Dit plan is een toekomstblik voor de komende 15 jaar. Na vaststelling van dit plan gaan we aan de lag met gedetailleerde planvorming per locatie. Wij stemmen met gebruikers welke plannen zij hebben (bijvoorbeeld bij sportparken), wanneer accommodaties toe zijn aan investeringen, en gaan aan de slag op plekken waar de mogelijkheden concreet zijn. Hieronder een planning of hoofdlijnen voor de komende jaren, het betreft een eerste inschatting.

GEZAMENLIJKE AANPAK

Deze aanpak is een gezamenlijke aanpak, niet alleen die van de gemeente. Wij bouwen samen met onze verenigingen, ondernemers, partners en inwoners verder aan de accommodaties. De verantwoordelijkheden en rollen zullen per accommodatie verschillen en goed afgestemd worden. Hierbij geldt wel dat de eigenaar van de accommodatie in beginsel de regie heeft.

Dorp	Accommodatie	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Velp	Sportcomplex De Dumpel Sportpark Overhagen	P		V	R				
	Gymzaal Jan Luijkenlaan					P	V	R	
	Sportpark De Pinkenberg	P		V		R			
	Hoofdstraat Velp	P		V	R				
	Vervanging kunstgrasvelden	V	R						
Rheden	Sportpark Zuidflank Rheden Sporthal De Hangmat	P		V	R				
	Vervanging kunstgrasvelden	V	R						
Dieren	Gymzaal Huygenslaan		P	V	R				
	Dieren Stenfert	V	V/R						
	Locatie De Expeditie – De Boomgaard							P	
	Vervanging kunstgrasvelden	V	R						
Ellecom	Vervanging kunstgrasvelden			V	R				

P = Planvorming
V = Voorbereiding
R = Realisatie

4. FINANCIEEL

Een sterke sociale basis en vitale samenleving vraagt om investeringen, maar levert ook veel op. Gezonde inwoners die fysiek en mentaal goed in hun vel ervaren een hogere kwaliteit van leven en energie om zich in te zetten voor de samenleving. Ook zorgt een preventieve inzet op vitaliteit voor meer sociale cohesie en gelijke kansen (verminderen van gezondheidsverschillen).

Tegelijkertijd staan wij als gemeente financieel onder druk. Deze tijd vraagt om nieuwe manieren van financiering. In plaats van alleen te leunen op traditionele middelen, zoeken wij ook naar slimme combinaties van besparing, hergebruik, samenwerking en externe financiering.

In dit hoofdstuk geven we aan voor welke plannen al financiële ruimte is, en welke plannen nog verdere uitwerking vragen. Ook beschrijven wij 6 principes waarmee wij nieuwe financiële mogelijkheden creëren. Zodra wij met een specifieke accommodatie aan de slag gaan, werken wij de financiering concreet uit voor die situatie. En leggen dit wanneer nodig voor aan de gemeenteraad.

FINANCIERING

Hieronder een overzicht van de verschillende locaties waarvoor wij toekomstplannen presenteerden (H3). Per locatie geven wij met een categorie aan of er financiering beschikbaar is. In de toelichting beschrijven we relevante details.

	Ruimte	€	Toelichting
Velp & Rozendaal	Sportcomplex De Dumpel Sportpark Overhagen		Planvorming loopt. Benodigde investeringen afhankelijk van exploitatie en afspraken met partners/gebruikers.
	Gymzaal Jan Luijkenlaan		
	Sportpark De Pinkenberg		Benodigde investeringen afhankelijk van planvorming samen met verenigingen.
	Hoofdstraat Velp		- Beweegvriendelijke inrichting vanaf het ontwerp een plek geven. - €12.500 subsidie ontvangen vanuit regeling 'Sportinnovator' voor beweegvriendelijke inrichting
	Vervanging kunstgrasvelden		Krediet voor vervanging beschikbaar in begroting (€2 mln). Met krediet kunnen we 6 (van 10) velden vervangen. Volgens planning vallen daar 2 velden op De Pinkenberg onder.
			Vervangingskrediet niet toereikend voor overige 2 velden. Maatregelen voor extra financiële ruimte zijn in onderzoek (zie bijlage 5).
Rheden	Sportpark Zuidflank Sporthal De Hangmat		Benodigde investeringen afhankelijk van planvorming samen met verenigingen.
	Vervanging kunstgrasvelden		Krediet voor vervanging beschikbaar in begroting (€2 mln). Voetbal- en korfbalveld vallen binnen beschikbaar krediet.
	Collectorveld		- Dekking door warmte-opwek en besparing gas en elektra Openluchtbad en Sporthal De Hangmat (onderzoek en business-case loopt) - Benutten subsidies duurzaamheid.
Dieren	Gymzaal Huygenslaan		
	Dieren Stenfert		Investeringskrediet spelen beschikbaar in begroting voor buurtspeelplaats (€32.000), schoolplein (€22.000) en multicourt (€140.000).
	De Boomgaard & Expeditie		
	Vervanging kunstgrasvelden		Krediet voor vervanging beschikbaar in begroting (€2 mln). Vervanging 1 veld in Dieren valt binnen krediet. Overige 2 velden in onderzoek voor ombouw natuurgras.
Ellec	Vervanging kunstgrasveld		Vervangingskrediet velden niet toereikend voor 10 velden, waaronder veld Ellecom. Maatregelen voor extra financiële ruimte zijn in onderzoek.

■ **Financiering beschikbaar in begroting**

■ **Financiering afhankelijk van planvorming/onderzoek**

■ **Nog geen financiering voor gereserveerd in begroting of aanvullend gevonden**

ROUTES VOOR FINANCIERING

1. KOSTEN BESPAREN DOOR VERDUURZAMEN

Verduurzaming is goed voor het klimaat èn voor de portemonnee. Wij werken aan verduurzaming van de accommodaties, om op lange termijn kosten voor energie en gas te besparen. Wij kijken ook naar innovatieve oplossingen, zoals al eerder vermeld: maatschappelijke gebouwen-, parken- en velden inzetten als bron van energie voor woningen of bedrijven. Het collectorveld in Rheden laat zien dat dit kan. Zo leveren sportaccommodaties een bredere bijdrage aan de energietransitie én creëren wij een alternatieve inkomstenbron voor sport.

2. BETERE DEKKING DOOR OPTIMAAL RUIMTEGEBRUIK

Efficiënter gebruik van ruimte betekent ook een betere dekking van kosten. In plaats van losse gebouwen voor elke functie, gaan wij voor multifunctioneel gebruik van ruimtes. Dat levert meer huurinkomsten op en maakt het onderhoud rendabeler, zowel voor de gemeente als sportaanbieders. Denk aan ruimtes die overdag worden gebruikt door kinderopvang of onderwijs, en 's avonds of in het weekend door sportclubs of culturele initiatieven. Ook flexibele of commerciële verhuur – bijvoorbeeld aan vrije sportgroepen of zzp-trainers – kan bijdragen aan een goede exploitatie.

3. FINANCIËLE RUIMTE DOOR FYSIEKE RUIMTE TE GEVEN

Door meer centrale, gedeelde voorzieningen, kunnen bestaande gebouwen vrijkomen. Die vrijgekomen ruimte kunnen wij benutten voor andere maatschappelijke opgaven. Denk aan woningbouw, onderwijshuisvesting, natuur of bedrijven. Opbrengsten uit gebiedsontwikkeling – bijvoorbeeld via de verkoop van grond – kunnen vervolgens weer geïnvesteerd worden in nieuwe, duurzame en multifunctionele sport- en ontmoetingsplekken. Zo maken wij letterlijk en figuurlijk ruimte voor sport, cultuur en sociale basis.

4. BREDE FINANCIERING UIT MEERDERE SECTOREN

Gedeelde voorzieningen met gebruikers uit verschillende sectoren brengen een bredere scope aan budgetten mee. Denk aan samenwerking met onderwijs, kinderopvang, zorginstellingen, welzijnsorganisaties en projectontwikkelaars. Hoe meer sectoren wij verbinden hoe groter de maatschappelijke impact en financiële mogelijkheden.

5. BENUTTEN VAN SUBSIDIES EN FONDSEN

Er zijn op verschillende niveaus subsidiemogelijkheden – lokaal, regionaal, landelijk én Europees. Niet alleen binnen het sportdomein, ook vanuit duurzaamheid, zorg, preventie en woningbouw. Wij denken onder andere aan:

- **DUMAVA** (duurzame maatschappelijk vastgoed) & **ISDE+** (duurzame energie)
- **BOSA** (bouw en onderhoud sportaccommodaties – aflopende regeling)
- **IZA, GALA & AZWA** (gelden voor toekomstbestendige zorg, welzijn en Gezond & Actief Leven)
- **Provinciale regelingen** (zoals Dorpendeal)
- **Europese programma's** (zoals Interreg of LEADER)

Door deze bronnen te combineren, kunnen wij meer mogelijk maken.

6. INKOMSTEN INVESTEREN IN SPORTACCOMMODATIES

Inkomsten die wij vanuit sportaccommodaties genereren investeren wij rechtstreeks in ruimtes voor sport, bewegen en ontmoeting. Denk aan huurinkomsten en vergoedingen voor grondgebruik (opstal). Wij willen deze inkomsten onder meer benutten om te investeren in de toekomstplannen voor locaties en voor de open accommodatie-ambitie (o.a. herstel bij vandalisme).

